

Pokojni prelat dr. Alojzij Starc s papežem Janezom Pavlom II. ob zaključku Teološko-pastoralnega tečaja v Rimu, ki je bil v Sloveniku od 7. do 30. januarja 1988.

duhovno

življenje

Blagoslov z Najsvetejšim po petih litanijah na letošnjem romanju v Luján. Foto: Marko VOMBERGAR

52. slovenskega romanja v Luján se je udeležil tudi podpredsednik in zunanji minister RS Lojze Peterle in njegova soproga ga. Branka.

Zgubili smo duhovnega voditelja slovenske skupnosti v Argentini

Kakor smrt družinskega očeta prizadene in užalosti vso družino, tako je pretresla, prizadela in užalostila vso slovensko skupnost v Argentini nenadna smrt našega skupnega duhovnega očeta prelata dr. Alojzija Starca. Prišla je tako nepričakovano, da smo v osuplosti in bolečini onemeli. Kar verjeti nismo mogli, da nas je tako naglo zapustil, saj je bil delaven do zadnjega večera svojega življenja. Vedeli smo, da je bolehal za sladkorno boleznijo, da je imel pred skoraj dvema letoma angino pectoris, da mu je nagajal visoki krvni pritisk. Vedeli pa smo tudi, da je urejen človek, da je hodil občasno k zdravniku in na pregled, se pazil pri hrani in jemal zdravila. Obenem pa smo opažali, da mu bremena službe slabijo telesno odpornost.

Vtorek, 27. aprila, ob pol enih zjutraj je prišel k meni v sobo v skrajno težkem stanju. Voda mu je zalila pljuča in dušil se je. Držal se je za prsi in vzdikal: „Ne morem več! Moj Bog!“ S sobratom Rodetom mu nisva mogla pomagati. Poklical sem zdravnika dr. Borisa Štrfička in ambulanto, ki so takoj prihiteli, pa je bil tedaj dejansko že v komi. Podelil sem mu odvezo in bolniško maziljenje. Zdravnica, ki je prišla z ambulanto, je menila, da ima še malo pulza, zato smo ga hitro odpeljali v bolnišnico Pí-neiro. Vendar je najbrž še doma umrl zaradi akutnega edema pljuča.

Na pare smo ga položili v cerkev Marije Pomagaj. Ob zglavju smo na mizico dali znamenja duhovniške službe: štolo, mašno knjigo in kelih ter prižgali debelo svečo in dali zraven slovenski šopek z rdečimi nageljni, roženkravtom in rožmarinom. Ob straneh krste je bilo okrasno zelenje.

Od desete ure dopoldne pa do polnoči so ga množično prihajali kropit rojaki iz vseh predelov Velikega Buenos Airesa. Zmolili so veliko rožnih vencev. Kropit ga je prišel tudi pomožni buenosaireški škof in generalni vikar Jorge Mario Bergoglio, nekateri argentinski duhovniki, poleg dušnih pastirjev pa tudi duhovniki Albin Avguštin, frančiškan p. Gabrijel Arko, dr. Mirko Gogala, Franc Grom in Milan Povše. Ob 19. in 21. uri smo dušni pastirji somaševali ob nabito polni cerkvi. Med prvo mašo je bilo ljudsko petje, med drugo pa je pel mladinski pevski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana. Po maši pa je pel žalostinke zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser. Iz srca in do srca je šla vsem posebej Gallusova „Ecce, quomodo moritur justus“. Od polnoči do jutranjih ur so ob krsti bedeli in molili fantje in dekleta Katoliške akcije in mladinskih organizacij.

V četrtek, 28. aprila, je bila ob 8.30 pogrebna sveta maša. Maševali so dušni pastirji France Bergant, Anton Bidovec, Matija Borštnar, Jože Guštin, Branko Jan CM, Janez Petek CM, dr. Jure Rode, Franc Šenk in Jože Škerbec ter drugi slovenski duhovniki: Jakob Barle CM,

Mirko Grbec, Igor Grohar, dr. Alojzij Kukovica DJ, Franci Pavlič CM, Janez Pintar, Tone Pintarič, Tone Rant SDB, Jože Repovž SDB in Dane Vrečar SDB ter msgr. José Marcón v imenu sanjuške škofije. Ljudsko petje je spremljal na orglah prof. Ivan Vombergar, mašni napovedovalec je bil Tone Bidovec, berilo je bral predsednik ZS prof. Tine Vivod, v imenu dušnega pastirstva pa se je od pokojnega delegata poslovil Jože Škerbec. Svete maše se je udeležilo veliko redovnic in izredno veliko rojakov kljub delovnemu dnevu.

Po končani maši in opraviču za rajnega so se v cerkvi poslovili od duhovnega voditelja cont. Milan Magister v imenu slovenske verske skupnosti, dr. Marko Kremžar v imenu prijateljev, prof. Tine Vivod v imenu naše organizirane skupnosti, Ivana Tekavec v imenu mladinskih organizacij ter lic. Ivan Korošec v imenu Rožmanove-

ga doma.

Tudi na pokopališče v San Justo se je vila dolga kolona avtov s pogrebci. Pogrebne molitve na pokopališču je vodil dr. Lojze Kukovica, pokojnikov prijatelj in reden sodelavec našega dušnega pastirstva. Krsto smo dali v Zupanovo grobnico, z mislijo in željo, da bi jo čez čas prepeljali v cerkev Marije Pomagaj, kjer že počiva msgr. Anton Orehar. Šele po odpeti Marijini pesmi smo se počasi in težko razšli na svoje domove.

Dr. Alojzij Starc je bil rojen 19. junija 1926 v Žlebiču pri Ribnici na Dolenjskem. Pri 12 letih mu je umrla mama, oče pa se je znova poročil in imel še 2 sina. Po osnovni šoli v Ribnici je študiral klasično gimnazijo v Škofovih zavodih v Šentvidu pri Ljubljani. V tistih letih je postal član Katoliške akcije, pri kateri se je kot mlad fant oblikoval. Med revolucijo je vstopil k domobrancem in se maja 1945 umaknil pred partizani na Koroško, vendar je bil kmalu prepeljan s civilni v begunska taborišča v Italiji. Na begunski gimnaziji v Senigalliji je leta 1947 končal srednjo šolo in maturiral. Po prihodu v Argentino je aprila 1948 vstopil v slovensko begunsko

semenišče v San Luisu, se leta 1952 preselil s semeniščem v Adrogué in bil 29. novembra 1953 v La Plati posvečen v duhovnika. Dve leti kasneje je na slovenski teološki fakulteti v Adroguéju promoviral za doktorja bogoslovja.

Po novi maši ga je msgr. Anton Orehar povabil na slovensko dušnopastirsko središče v Buenos Airesu. Tako je vseh svojih dobrih 40 let deloval kot duhovnik med rojaki. V jutranjih urah je bil dolga leta hišni duhovnik pri slovenskih šolskih sestrah na Paternalu, nato pa 25 let pri redovnicah krščanske ljubezni v Mataderos, ki vodijo dom za ostarele. Po smrti duh. svetnika Škulja je bil od leta 1958 do 1960 dušni pastir rojakov v San Martinu, po smrti Janeza Kalana poldrugo leto dušni pastir v Ramos Mejiji, med leti 1963 in 1972 je deloval med rojaki, ki so prišli v deželo v času med obema vojnama, od leta 1969, ko je zbolel in nato umrl Janko Mernik, pa je bil do leta 1988 dušni pastir v San Justu. Na sanjuško versko skupnost se je še posebej prisrčno navezal. Za duhovne vaje in obnove je nekajkrat obiskal rojake v Mendoza in v Bariločah. Od leta 1960 do 1973 je bil glavni urednik revije Duhovno življenje in Božjih stezic, tedensko glasilo Oznanilo pa je urejal kar 35 let prav do zadnjega številke pred smrtjo. Koliko skrbi in truda vključuje to, more vedeti le tisti, kdor pozna takšno delo od blizu.

Z msgr. A. Oreharjem je tesno sodeloval pri gradnji in v življenju Slovenske hiše s cerkvijo Marije Pomagaj in pri raznih ustanovah in organizacijah. Na več krajih je poučeval verouk. Sodeloval je pri Zvezi slovenskih srednješolcev in srednješolk, iz katere je nastal Srednješolski tečaj. Desetletja in tudi prav do zanjega je bil zvezni duhovni vodja mladinskih organizacij, Slovenske fantovske zveze in Slovenske dekliške organizacije, dolga leta je bil asistent Slovenskega akademskega akademskega društva in še posebej je bil z vsem srcem glavni asistent pri Slovenski katoliški akciji.

Po pogrebni sveti maši za pok. msgr. Oreharjem smo se vsi dušni pastirji zbrali k žalni seji in na njej vsi naprosili dr. Starca, naj prevzame vodstvo slovenskega dušnega pas-

tirstva v Argentini, dokler ne bo vse cerkveno-pravno urejeno. Vsi dušni pastirji (France Bergant, Matija Borštnar, France Cukjati, Jože Horn, Boris Koman, Janez Petek CM, dr. Jure Rode in Jože Škerbec) smo tudi soglasno predlagali nadškofu Šutarju dr. Starca za novega delegata.

Slovenski metropolit in ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar in ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič, tedanji ravnatelj za izseljensko dušno pastirstvo, sta nato predlagala dr. Alojzija Starca cordobskemu naškofu in kardinalu Raúlú Franciscu Primatesti in on ga je s privolitvijo argentinskega škofovskega odbora za izseljence 17. maja 1986 imenoval za delegata slovenskih dušnih pastirjev v Argentini.

To odgovorno nalogo je z vso vestnostjo in požrtvovalnostjo opravljal 8 let. Leta 1987 ga je papež Janez Pavel II. na pobudo nadškofa Šuštarja odlikoval z naslovom prelat. Dr. Starc je na mesečnih dušnopastirskih sejah obravnaval vsa tekoča dušnopastirska vprašanja in z dušnimi pastirji načrtoval delo za naprej. Z odborom Slovenske hiše je vodil slovensko cerkev Marije Pomagaj in Slovensko hišo. Vodil je glavne verske slovesnosti, ob obletnicah obiskoval vsa slovenska verska središča v Velikem Buenos Airesu, letno vodil romanje v Mendoza in obiskoval tudi rojake v Bariločah, Rosariu, Córdoba, San Luisu, Mar del Plati in Miramaru. Zelo pri srcu mu je bil tudi naš verski tisk, tako Oznanilo kot Duhovno življenje in Božje stezice, posredoval je Ognjišče iz Kopra in priporočal Misijonska obzorja. Toplo je ponovno priporočal molitev za beatifikacijo naših svetniških kandidatov Barage, Slomška, Gnidovca, v težjih problemih pa se priporočal mučencu Lojzetu Grozdetu. Sodeloval je tudi z vsemi ustanovami in organizacijami naše skupnosti. Živo se je zavedal važnosti in potrebnosti organizirane skuposti za versko, moralno, narodno in svetovnonazorsko ohranitev in rast naših ljudi. Še posebej, lahko rečemo, so mu bili pri srcu cerkev Marije Pomagaj s Slovensko hišo, bolniki, mladina in Katoliška akcija. Slovenstvo mu je bila vedno velika vrednota. Iz osebne, globoke narodne zavednosti je imel rad

Lanska procesija sv. Rešnjega telesa v Don Boskovem zavodu v Ramos Mejiji. Prelat dr. Alojzij Starc nese zadnjič monštranco z Najsvetejšim. Foto: Marko VOMBERGAR

V IMENU VERSKE SKUPNOSTI

Vse svoje delo je posvetil naši verski skupnosti

Nemo zremo na krsto človeka, ki je bil leta 1953 posvečen za katoliškega duhovnika, bil slovenski dušni pastir skozi malo več kot 40 let in osem let narodni delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini.

Bog je zanj izbral nenadno smrt, za katero je bil krščansko pripravljen z enako tenkovnostjo kot je to sam priporočal svojim ovcam.

Otrpili smo ob novici njegove smrti, pa v istem trenutku sprejeli to potezo božje Previdnosti.

Dr. Alojzij Starc je bil naš duhovnik in naš delegat dušnih pastirjev. Za našega se je sprejel on sam in za našega smo ga sprejeli mi vsi. Bil je vraščen v svoj narod in posebej v slovensko versko skupnost v Argentini. Njej se je popolnoma posvetil, gradil jo je skozi 40 let, živel je zanjo in zanjo se je izgaral. Upam si trditi, da je zanjo tudi umrl. Med nami ne bomo našli človeka, ki temu ne bi pritrdil.

Če potrebujemo zgled za predanost nekemu idealu — pogledjmo na to krsto in na osebnost, ki v njej počiva. Vse svoje delo in življenje je posvetil idealu, da bi slovensko versko občestvo bilo močno sredstvo za zveličanje slovenskih rojakov.

Zbrani smo, da se zanj Bogu kot verska skupnost zahvalimo; zahvalimo

pa tudi njemu, ki je svoje življenje preoblikoval nam vsem v svetel zgled. Ni nam lahko, ko se poslavljamo.

Poslavljamo se kot verniki, za katere se je čutil povsem odgovoren; katerih večni cilj je bil zanj največja vrednota, saj ni bilo nikdar nobene ovire, da ne bi pohitel pripraviti naše rojake za srečno smrt. Njegova prizadevnost za zveličanje naših rojakov je bila osnovana v neomajni veri, da je naša duša vredna sreče pri Bogu, in je zato s prepričanjem sprejelam vsako žrtev in napor, da je mogel ob poslednjih trenutkih zemškega življenja sodelovati s Kristusom pri reševanju duš. Menim, da je bil v onstranstvu sprejet od vseh tistih rojakov, ki jim je pomagal za vstajenje s Kristusom, mi pa hočemo ta njegov zgled povzdigniti v zahvalo za njegovo vero in predanost.

Kot verniki smo bili deležni njegove odvezujoče besede pri neštevilnih spovedih, zlasti pri mesečnih obhajanjih prvih petkov; njegove roke so nam podeljevale božji kruh, njegovo srce pa je utripalo za našo duhovnost. Krščeval nam je otroke, poučeval v osnovni in srednji šoli, ohlikoval fante in dekleta v katoliških organizacijah; prenašal je na vse nas zavzetost za krščanske kreposti vere, upanja in ljubezni, o katerih je vztrajno govoril. V globoki hvalež-

nosti za vse to duhovniško delo hočemo usmerjati svoje prošnje na Boga Očeta, katerega nam je zmeraj predstavljal za Dobroto, Lepoto in Resnico, kakor se je bil naučil pri branju Mahničiča in Aleša Ušeničnika v študentskih listih.

Kot laiki svete Cerkve imamo do njega še posebne dolžnosti. Skozi vsa duhovniško dobo je bil duhovni vodja apostolskih organizacij Slovenske katoliške akcije v Argentini. Teden za tednom je obiskoval seje, sestanke, vodil mesečne duhovne obnove. Ko je bilo treba začeti znova, je začel znova; ko je bilo delo težko, je še vedno zaupal v pomoč laikov in spodbujal vedno k organiziranemu delu na spostolskem področju. Kakor je vse življenje hotel učiti samo to, kar uči sveta Cerkve, do katere je bil spoštljiv tudi v vsakdanjem pogovoru, je hotel poslušati papeža in škofe, ki nenehno spodbujajo duhovnike za apostolat laikov v Katoliški akciji. Zadnje čase se je z velikim zaupanjem obračal v molitvi k mučencu Lojzetu Grozdetu, da bi Bog blagoslavljal apostolsko sodelovanje laikov.

Ko bomo predali zemlji telo, ki je bilo nekoč maziljeno za duhovništvo in je v predanosti delu dotrpelo, bomo šele z večjo prodornostjo začeli gledati na veličino njegove duše, ki nas bo gotovo spremljala iz večnosti, skupaj z njegovim prednikom msgr. Antonom Oreharjem, pri skrbeh za slovensko versko občestvo v Argentini. Naj sprejme dobri Bog dušo gospoda prelata v svojo neizrekljivo slavo in ji da nekoč vstati s Kristusom, njegovim Kraljem, kateremu se je kot mlad študent zavezal v letih slovenske groze pred 50 leti.

slovensko molitev, besedo, pesem, knjigo, običaje. Iskreno je bil prepričan, da je v zdomstvu zvestoba rodu velika opora za vero in krščansko življenje slovenskega človeka. Rad je bil duhovnik in je bil iskreno pobožen, osebno skromen, prijazen do vseh, dušnopastirsko moder in odgovoren, neutrudno požrt-vovalen, kljub težaven veder in optimističen, zvest učenju Cerkve, zavzet, da sta zgled in misel škofa Rožmana in msgr. Oreharja živa med našimi ljudmi kot tudi zgled in učenje sedanjih slovenskih škofov. Ob izidu Katekizma katoliške Cerkve v slovenščini je že oktobra lanskega leta naročil iz Ljubljane 500 katekizmov z željo, da bi ga imela vsaka slovenska družina v Argentini. Dospeli so katekizmi popoldne po pogrebu.

Sozalne izjave so poslali buenosaireški nadškof kardinal Antonio Quarracino, slovenski metropolit in ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar in v imenu Slovenske škofovske konference in duhovnikov ljubljanske nadškofije, koprski škof in narodni ravnatelj za Slovence po svetu Metod Pirih; Janez Pucelj, direktor slovenskih izseljenskih duhovnikov v Evropi; minister za zunanje zadeve Republike Slovenije prof. Lojze Peterle; prof. dr. Peter Vencelj, državni sekretar za Slovence po svetu; naše krovno društvo Zedinjena

Slovenija in Medorganizacijski svet; dr. Jože in dr. Marija Bernik; Boris Koman, dušni pastir v Mar del Plati in Miramaru; Jože Horn, dušni pastir v Mendoza; slovenski skupnosti iz Córdoba in San Luisa; slovenske šolske sestre iz San Lorenza in Rosaria; slovenski skupnosti iz Bariloč in Córdoba; redovni brat Matevž Štirn iz Rosaria; Izseljensko društvo „Slovenija v svetu“ in Slovenci iz Argentine v Sloveniji; Janez Rihar, predsednik Katoliškega središča za Slovence po svetu; slovensko-argentinski duhovniki v Sloveniji: Toni Burja, Franc Cukjati in Andrej Poznič.

Slovenski dušni pastirji se zahvalimo vsem, ki ste bili dr. Starcu v življenju dobri, ga v tako izjemnem številu prišli kropiti, zanj molili, mu govorili in peli, darovali cvetje ter ga spremljali k pogrebu. Bog vam plačaj!

Slovenski dušni pastirji in slovenska verska skupnost smo hudo prizadeti ob izgubi našega delegata in duhovnega voditelja. Zaupamo pa, da imamo pri Bogu ob škofu Rožmanu, msgr. Oreharju in pokojnih dušnih pastirjih ter drugih graditeljih in voditeljih naše skupnosti med priprošnjiki še našega dragega duhovnika dr. Alojzija Starca. Jezus, Dobri pastir, naj mu bo bogat plačnik!

Jože Škerbec

V IMENU PRIJATELJEV

V spomin prelatu dr. Alojziju Starcu

Več kot pol stoletja je, odkar sva se — srednješolca — prvič srečala v Katoliški akciji — med Mladci Kristusa Kralja. Že takrat si sklenil, da boš posvetil svoje življenje delu za širjenje in utrjevanje božjega kraljestva med rojaki. Ta sklep si držal do zadnjega diha.

Izbruhnila je revolucija in skupaj s tolikimi prijatelji, ki so prav kmalu odšli k Bogu — mnogi med njimi kot mučenci — si stopil k domobrancem. Pod slovensko zastavo si potrdil predanost svojemu narodu. Bil si pripravljen dati življenje za vero in svobodo. A Bog je hotel drugače. Ni Te poklical s tisoči, ki počivajo v neznanih grobovih po vsej slovenski zemlji. Povabil Te je na svojo njivo in Ti si se mu velikodušno odzval. Predal si se Kristusu Kralju in Mu ostal zvest do konca.

Prejšnjo soboto, med odmorom na srednješolskem tečaju, kjer si leto za letom učil naše mlade božjih skrivnosti, si povabil nekaj prijateljev, naj bi razmišljali o tem, kako okrepiti krščanskega duha po naših družinah. Kot skrben dušni pastir si vedel, kje se pričinja odločati časna in večna sreča Tvoje črede. Predno si nas zapustil, si opozo-

ril na veliko in nikdar dokončano nalogo, ki je pred nami.

V ponedeljek zvečer sva se zadnjič srečala. Pred cerkvijo Marije Pomagaj sva si segla v roke in ko si videl, da se mi mudi na sejo, si se pošalil: „Pa dobro sejte, da bo kaj zrastle!“ To je bilo Tvoje zadnje naročilo. „Sejte, dobro sejte!“

Tako si sejal Ti, dragi Lojze, vse življenje. Sejal si dobro seme. A pri tem nisi čakal na zadoščanje, ki ga dajo vidni sadovi, tudi nisi pričakoval priznanj, čeprav te je nehvaležnost bolela. Vztrajal si, ker si vedel, da Bog potrebuje sejalcev, a tudi, da je On tisi, ki daje rast. Vanj si neomajno zaupal.

Zdaj odhajaš, dragi Lojze. V molitvah Te spremlja globoka hvaležnost Tvoje črede in trajen spomin vseh, ki smo te cenili in imeli radi.

Zvest Bogu in narodu, pastir črede, ki Ti jo je zupal Gospod, odhajaš po stopinjah svojih vzornikov. Črpal si iz zgleda velikega škofa Gregorija Rožmana ter monsinjorja Antona Oreharja; skrbel si, da so njune misli in besede odmevale ter živele med slovenskimi begunci in njihovimi potomci. Vedno si opominjal, naj ne pozabimo, da nismo zapustili domovine, ker bi iskali tvorno

blaginjo, marveč da bi rešili življenje in z njim vero ter moralne vrednote zase in za svoj rod. Tesno povezan s svojo čredo si molče prenašal krivico in težo zdomstva. Sprejemal si ga kot križ in od Boga dano poslanstvo. V težkih trenutkih pa si se večkrat priporočal tudi svojemu mladostnemu vrstniku — Lojzetu Grozdetu.

Tvoja skupnost, ki se zbira okrog Marije Pomagaj po vsej Argentini, čuti danes težko izgubo svojega vrhovnega dušnega pastirja. A Ti, dragi prijatelj, si zdaj že v novi skupnosti, kjer vladata sreča in mir.

Zdaj si spet skupaj s Tvojimi dragimi starši, s prijatelji, ki so odšli pred Teboj, in z vsemi, katerim si kot duhovnik božji pomagal, da so umrli spravljani s svojim Stvarnikom. Vključen si v nevidno skupnost naših rajnih, ki je realen in najbolj živ del krščanskega občestva. Odšel si, a po božji dobroti nisi daleč, saj si le prestopil prag na poti k Očetu, kamor smo poklicani vsi.

Zapuščaj pa tukaj sredi sveta, poleg svojih vernikov tudi duhovne sobrate, ki zaskrbljeno gledajo prostrano polje, katero jim je zaupano. Ob Mariji Pomagaj jim izprosi pri Bogu vztrajnosti, modrosti in moči, nam vernikom pa velikodušnost, da bomo kljub slabostim znali čutiti z njimi in jim hoteli priskočiti na pomoč, bolj kot smo to storili Tebi.

Pomagaj nam vsem s svojo priprošnjo, da bomo ostali zvesti istim

vrednotam, za katere si Ti žrtvoval svoje sile, delo in življenje.

Hvala Ti, dragi naš prelat dr. Alojzij Starc, za vse, kar si nam dobrega storil.

Počivaj v miru in ljubi Bog naj Ti bo plačnik!

V cerkvi Marije Pomočnice v Ramos Mejiji. Zaključek procesije sv. Rešnjega telesa s pesmijo Hvala večnemu Bogu!

Foto: Marko VOMBERGAR

Poslavljam se od svetniškega garača

PROF. TINE VIVOD V IMENU ORGANIZIRANE SLOVENSKE SKUPNOSTI

Človek ne more biti eno uro zares religiozen in drugo nereligiozen. Saj bi potem enako lahko rekli, da more biti izmenoma eno uro zdrav in naslednjo bolan. Človek, ki je religiozen, je religiozen zjutraj, opoldne in zvečer.

Njegova religioznost je bistvena značilnost, je posoda, ki zaobsega vse njegovo mišljenje, govorjenje in dejanje: Vse sestavlja prav isto celoto.

V vseh rečeh vidi Boga, vse svoje delovanje povezuje z duhovnimi cilji, ki mu jih je Bog razodel.

Vse dogodke v teku dneva, sleherno osebo, ki se z njo sreča, novice, ki jih sliši, vse meri z merilom božje volje.

Kdor tako živi, o tem skoraj lahko dobesedno rečemo, da neprestano moli.

V delu je njegova molitev. Vedno se zaveda božje pričujočnosti, zato se stalno spoštljivo obrača na Boga, ki mu je zmeraj pred očmi z notranjo govorico molitve in hvale, ponižne izpovedi predanosti in veselega upanja.

Danes se poslavlja slovenska skupnost od svetniškega garača.

Nam vsem v zgled, nam je bil v oporo. Nam vsem blizu, je bil naš brat.

Nam vsem, prav vsem v zgled.

Po njegovem zgledu, zvestobi in ljubezni strnimo naše vrste, da nam bo laže v težkih trenutkih preizkušnje.

V imenu organizirane slovenske skupnosti vam izrekam hvala, hvala za vse. Vem, da me slišite, ne pozabite na nas!

Prizadevali ste si, da bi mladina ostala zvesta Bogu in narodu

GOVOR IVANE TEKAVEC V IMENU MLADINSKIH ORGANIZACIJ

V imenu slovenske mladine v Argentini in njenih organizacij, tisočkrat hvala, dragi gospod prelat. Bog vam povrne vaše skrbi, vaš trud, ki ste jih posvetili mladim. Bog vam plačaj vaše dobre in spodbudne besede.

Prizadevali ste si, da bi mladina ostala zvesta Bogu in narodu. Hudo vam je bilo, če ste opazili, da vedno ne izrabljamo časa in talentov. Kljub vsemu drugemu delu, ki in imeli kot vrhovni duhovni voditelj naše skupnosti v Argentini, ste si vedno jemali čas tudi za mladino. Z velikim razumevanjem in potrpljenjem ste nas spremljali na naših srečanjih, ko so mladim pojenjali moči in ni bilo volje do dela. Ob takih priložnostih sta vaša iniciativa in vaša vztrajnost rešili težki položaj. Če danes pogledam nazaj, moramo priznati, da je bilo

večkrat tako, da bi mi vse pustili in odšli domov. Takrat pa je vaša beseda preprečila nepremišljeno dejanje mladega človeka.

Če se danes lahko ponašamo s 45. obletnico mladinskih organizacij, Slovenske deklške organizacije in Slovenske fantovske zveze, s 45. leti nepretrganega delovanja, je to v veliki meri zato, ker ste nam vi stali ob strani. Veselili ste se praznovanja naše 45-letnice.

Gospod doktor, naše spoštovanje do vaše osebe izhaja iz vrednot, ki jih danes na svetu redko srečaš: popolno zaupanje v božjo previdnost, ljubezen do bližnjega, načelnost, doslednost in vztrajnost. Hvala vam še enkrat! Prehitro ste odšli. Bodite naš priprošnjik pri Bogu in molite za našo zvestobo Bogu in slovenskim koreninam.

Slovensko dušno pastirstvo, Buenos Aires
Ob nenadni smrti prelata

dr. Alojzija Starca,
narodnega delegata za Slovence v Argentini,

izrekam vsem duhovnikom in vernikom globoko sožalje. Danes sem zanj opravil sveto mašo.

V molitvi in daritvi tesno povezan z vami, vas prosim, da bi združeni z Bogom in med seboj pogumno in modro nadaljevali njegovo delo in poslanstvo.

Koper, 28. aprila 1994

Metod Pirih,

koprski škof in narodni ravnatelj za Slovence po svetu

G. župnik Jože Škerbec, duhovniki in verniki slovenske skupnosti:

Ko sem zvedel napričakovano novico o smrti

**msgr. dr.
Lojzeta Starca,**

vam izražam globoko sožalje.

Molil bom za njegov počitek v Bogu. Bratovski blagoslov.

kardinal Antonio Quarracino,
buenosaireski nadškof

Slovenskim duhovnikom
v Argentini

Dragi sobratje,

izredno me je prizadela novica o nenadni smrti delegata slovenskega dušnega pastirstva v Argentini prelata dr. Alojzija Starca. Vam in vsem, ki jih je smrt prav tako boleče prizadela, izrekam v svojem imenu, v imenu Slovenske škofovske konference in duhovnikov ljubljanske nadškofije iskreno sožalje.

Dobro mi je znano dolgo in požrtvalno delo ter velike zasluge dragega pokojnika med Slovenci v Argentini, posebno še, ko je bil po smrti prelata Antona Oreharja imenovan za delegata. V zadnjem pismu mi je omenil, da ne bo mogel več dolgo opravljati te službe. Sedaj pa ga je Bog sam razrešil njegove službe na zemlji in ga poklical k sebi. Dobri Bog, ki pozna bogato dušno-pastirsko, kulturno in narodno delo dragega pokojnika, mu bodi bogat plačnik! Pri oltarju in v molitvi se bomo vsi spominjali pokojnega sobrata in Boga prosili za nove poklice in za zvestobo naših rojakov Bogu, Cerki in domovini.

V pripravi na binkoštni praznik Vam in vsem vernikom želim obilo milosti Svetega Duha in v mesecu majniku posebno priprošnje božje Matere Marije in Vas prisrčno pozdravljam

+ Alojzij Šuštar
nadškof

Ljubljana, 29. aprila 1994.

Ob nenadni smrti vašega ravnatelja

**msgr.
dr. Alojzija Starca**

vam izrekam v imenu Ministrstva za zunanje zadeve Republike Slovenije, v imenu moje soproge in v svojem imenu moje najgloblje sožalje. Z mislijo na našo oddaljeno slovensko skupnost v Argentini

Lojze Peterle,
minister za zunanje zadeve

Ljubljana, 28. aprila 1994

V sredo, 27. aprila je umrl

**prelat
dr. Alojzij Starc**

delegat slovenskih dušnih pastirjev v Argentini in stalni član odbora Zedinjene Slovenije ter Medorganizacijskega sveta.

Našega verskega voditelja in neutrudnega duhovnika bomo ohranili v stalnem spominu in molitvah

**Zedinjena Slovenija
Medorganizacijski svet**

NAMEN APOSTOLATA MOLITVE ZA JUNIJ

Splošni: Da bi se pri vzgoji bodočih duhovnikov, redovnikov ter laikov dovolj poudarjala važnost češčenja Jezusovega srca.

Misijonski: Da bi v Sudanu in drugih misijonskih deželah pričevanje in priprošnja bl. Jožefine Bakhita privedla do medsebojnega spoštovanja in sodelovanja med kristjani in muslimani.

Slovenski: Da bi znali biti Bogu hvaležni za državno samostojnost in da bi z dejanji dokazali, da smo je vredni.

Sožalje ob smrti gospoda
prelata dr. Alojzija Starca

Prenehalo je biti dobro srce, ugasnila sta očetovski pogled in skrb. Gospod ga je poklical v novo domovanje. Ob njegovem nepričakovanem odhodu izrekam v imenu Sektorja za Slovence po svetu, v imenu moje soproge in v svojem imenu, vsej slovenski skupnosti v Argentini iskreno sožalje.

Čeprav ga ni več med nami kot voditelja in duhovnika, nam bo ostal voditelj tudi v prihodnje s svojim zgledom in življenjem. Spominjali se ga bomo po njegovih dobrih delih in v molitvi.

prof. dr. Peter Vencelj
državni sekretar za Slovence po svetu

Ljubljana, 28. aprila 1994

Z bolečino v srcu smo prejeli nepričakovano novico, da je 27. aprila nenadoma umrl naš dragi katehet, dolgoletni duhovni vodja mladine in delegat

**prelat
dr. Alojzij Starc**

Z zaupanjem v Božjo previdnost bomo dragega dr. A. Starca ohranili v hvaležnem spominu in ga brezjanski Mariji priporočali v molitev.

Našim dušnim pastirjem in slovenski skupnosti v Argentini pa izražamo naše iskreno sožalje.

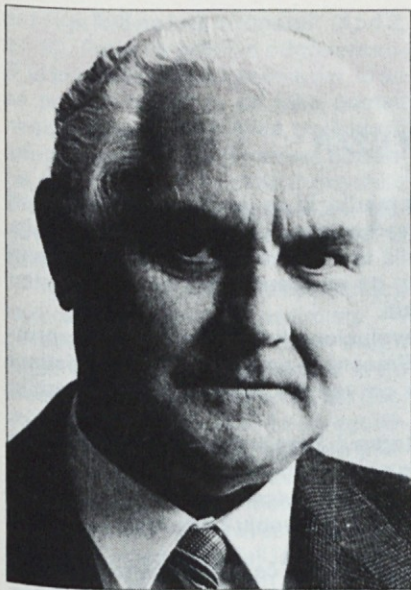
**Izseljensko društvo
Slovenija v svetu
in Slovenci iz Argentine v Sloveniji**

Krsta delegata prelata dr. Alojzija Starca v cerkvi Marije Pomagaj.
Od desete ure dopoldne do polnoči so ga množično prihajali kropiti rojaki.

Bog jih je našel vredne

MILAN MAGISTER

Letoviško mesto St. Moritz je v svetu dobro znano, saj so se v tem lepem švicarskem kraju že dvakrat odigrale zimske olimpijske igre. Malokdo od ljubiteljev zimskih športnih panog pa ve, da nosi mesto ime po poveljniku rimske legije iz 3. stol. po Kristusu. Ta tebajska legija, ki je štela čez 6600 mož, je imela izreden sloves zaradi svoje hrabrosti. Bila je sestavljena iz kristjanov, ki so bili doma v zgornje-egiptovski deželi Tabaide. Cerkev v Saint Moritzu stoji na mestu, kjer je legija v celem, s svojim poveljnikom Mavricijem na čelu, umrla mučeniške smrti. Iz pisma, ki ga je bil pisal Mavricij cesarju Maksimilijanu Herkuleju (vladal od l. 248 do 305), se da sklepati o vzrokih, ki so privedli do tega množičnega žrtvovanja. Tamkaj pravi: „Mi smo res tvoji vojaki, smo pa tudi služabniki pravega Boga. Če nič grešnega ne zahtevaš od nas, ti bomo v vsem pokorni. Kristjani smo in ne bomo preivali nedolžne krvi. Tudi ne bomo darovali poganskim bogovom.“

Maksimilijan je dal pobiti najprej vsakega desetega vojaka; ko preostalih ni mogel pripraviti do brezpogojne pokorščine in ker niso hoteli priseči pri žrtvenikih, je dal usmrtiti tudi te.

v družbi motilo in onemogočalo drugačne načrte in naklepe občasnih oblastnikov ali stremuhov po popolni oblasti. Prav nič redki pa tudi še zdaj niso in niso bili primeri tako v bližnji kot v daljni preteklosti, ko je bilo zgolj sovraštvo do Kristusovega imena tisto, ki je vodilo roke ubijalcev, dasiravno so samim sebi nerazumljivi srd skrivali pod kar se da plemenite nagibe in ga ovijali v zastave od njih diktirane pravice.

Takemu pričevanju svoje vere in zvestobe moralnim principom, ki so ju kdajkoli izkazovali vojaki-kristjani, potrjenemu z darovanjem samega sebe, se Cerkev ni pomišljala dati sijaj mučeništva in s tem pokazati na resnični vzrok njihove smrti. Obenem pa je bila s priznanjem krvavega mučeništva implicite izrečena obsodba nad vsemi, ki so hudo delo storili, in tudi nad tistimi, ki so se po pilatovsko umivali roke. Ne samo Cerkev, tudi krščansko ljudstvo samo, je od vsega začetka uvidelo ozadje storjenih krivic in je mučence ohranilo v svojem spominu iz roda v rod do danes. Zgodovina sama pa v takih dozvedno politično nujnih in neogibnih ukrepih pozneje ni našla niti najmanjše moralne upravičenosti.

Smemo celo trditi, da tudi Bog poskrbi, da resnica o velikih mučencih še pravočasno prisveti na dan, čeprav dostikrat v neslučenih trenutkih in načinih. Spolnjuje se že tu na zemlji, kar je Jezus zagotovil: „Vsakega, ki bo mene priznal pred ljudmi, bom tudi jaz priznal pred Očetom.“ Njegova Cerkev sledi nadvihom božjim.

Sv. Mavricij in njegova legija sta

našla neverjetno verne posnemovalce v za dve legiji mučenih in pobitih domobranceh.

„Morali so dati življenje, ker so odklanjali, česar po veri in po svojem prepričanju niso mogli storiti,“ jim je že takoj priznal škof dr. Gregorij Rožman. O njih stanovitnosti v krščanski veri, o odpuščanju pobijalcem po Kristusovem zgledu in o neomahljivosti tudi pred najgroznejšim mučenjem, priča pobegli iz jame: „Niti enega nisem slišal, ki bi se kesal ali da bi bil obžaloval, da je bil domobranec. Molili so rožni venec in iz kupa že mrtvih in umirajočih so se čuli vzkliki: «Jezus, Marija, Jožef! O, Bog, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo».“

Če ni morilcev vodilo sovraštvo do vere, zakaj niso pustili žrtvam molkov, temveč so jih pred brezni spravljali na kup? Zakaj je bilo potrebno odsekati roke duhovniku, ki je še vedno dajal odvezo umirajočim s preostalim koncem roke. Ali so hoteli morilci preprečiti duhovnikovo opravilo zaradi kakih važnih razlogov osvoboditve slovenskega naroda? Kazno je, da je bila mučiteljem znana zakramentalna moč krščanske odveze in jim je le sovraštvo do te narekovalo podivjano dejanje.

Branje o moritvah in pobijanju nam da vedeti, da so krvniki in tisti, ki so jim posel ukazali, izvrševali mučenja pod vplivom strašnega sovraštva do vsega, kar je izražalo krščanstvo.

Tudi žrtve so se zavedale, da sta glavni razlog za njihovo mučeniško smrt vera in slovenstvo. Komunizmu so se uprli v največji meri zaradi njegove brezbožnosti in breznarodnosti. Njihov moralni „credo“ in njihovo opo-

Zločin je bil storjen v 3. stoletju in vesoljna Cerkev se teh svojih mučencev in poveljnika Mavricija spominja še danes na 22. septembrski dan.

V cerkveni zgodovini mučencev ni malo primerov, ko so bili kristjani vojaškega stanu usmrčeni in pred smrtjo celo mučeni, ker so izpovedovali vero v Kristusa, edinega Boga, in je njihovo pričevanje zanj in njihov boj za prevlado naravnega, božjega reda

Spoštovani gospod Jože Škerbec!

Ob prezgodnji smrti

prelata dr. Alojzija Starca

vam, vašim sobratom in vsej slovenski skupnosti v Argentini izrekava najino globoko sožalje. Prošiva božjo previdnost, naj dopusti, da iz te velike vrzeli, ki jo je naredila smrt prelata A. Starca, poženejo nove korenine verske in narodne rasti med Slovenci v Argentini.

Jože in Marija Bernik
Puštal 12 - Škofja Loka

Iskreno sožalje ob smrti prelata dr. Alojzija Starca. Pokojnega prelata sem cenil zaradi njegovega vzornega duhovništva in iskrenega prijateljstva. Pri zbiranju gradiva o življenju in delu Slovencev v Argentini sem imel v njem veliko oporo in pomoč. Kmalu bo 2 leti, ko je bil tu in me vabil, naj se ponovno oglasim v Buenos Airesu. Z veliko hvaležnostjo se ga spominjam v molitvi. Requiescat in pace!

Dr. Janez Arnež,
Studia Slovenica

Quo vadis, Slovenija?

MARKO KREMŽAR

Ko se bliža petdeseta obletnica velike morije, ki so jo slovenski komunisti izvedli nad rojaki, ni redko, da ti in oni še vedno javno svaré svojce in prijatelje žrtev pred maščevalnostjo, kakor da bi bila ta ovira za narodno spravo. Tako zadržanje je težko razumljivo ob dejstvu, da maščevalnosti med prizadetim delom naroda ni bilo in tudi danes ni opaziti.

Ne smemo se čuditi, da sodijo bivši revolucionarji svoje preživele nasprotnike po sebi ter se zato boje maščevanja. Preseneča pa, kadar nekateri kristjani ne verjamejo v krščanstvo svojih bratov po veri ter hoté ali nehoté enačijo mučene z mučitelji.

Z vseh strani je slišati pozive k narodni spravi. Prav je tako. Vendar, ali je vsa odgovornost za spravo na strani žrtev? Kdo govori tistim, ki so morili? Kdo onim, ki so se okoriščali s tiranijo? Kdo njim, ki so ob krivicah molčali? Kdo govori vsem tem in njihovim potomcem o kesanju in obžalovanju? Kdo kliče k pokori?

Kdo poziva k spreobrnjenju? Kdo opominja nove oblastnike, kaj je, po desetletjih totalitarnega režima ob množici prikrivanih in neobsojenih zločinov, njihova moralna in pravna dolžnost?

Cerkev je poklicana, da je vest sveta. In slovensko katoliško občestvo je naša narodna vest, za kar nosi težko odgovornost pred narodom in pred Bogom. Ob spominu na zločine in krivice, ki so jih delali nad lastnim ljudstvom bratje po krvi in kulturi, ob mo-

roko, pa je v pismu samodržcem, ki so si bili prisvojili oblast nad življenjem in smrtjo in imetjem Slovencev, izpisal junaški pisatelj Narte Velikonja: „Jaz še enkrat razločno in nedvoumno izpovem... zločina ne maram... z zločinci nimam nič skupnega... take svobode ne maram.“

Ko je bil zaradi tega obsojen po samozvanem sodišču na smrt, je svoje besede podpisal s predsmrtnim klicem: „Živel Kristus Kralj!“ To je tudi najzgovornejši dokaz, da so žrtve prav dobro vedele, zakaj umirajo in da to tudi dobro vedo njihovi krvniki.

Poveljnik sv. Mavricij je pisal cesarju: „Okoli sebe vidimo tovariše, ki so padli, a jih ne objokujemo. Nasprotno, veselimo se zanje in zavidamo jim, da jih je Bog našel vredne, da zanj trpe in umro.“

Pred tisoč sedemsto leti je enako sovraštvo do Kristusa morilo tebaško legijo kristjanov, kakor je l. 1945 pobijalo domobransko vojsko. V obeh zgodovinskih trenutkih pa je ljubezen in zvestoba do Kristusa bila pripravljena pretrpeti vse muke in dati življenje.

Iku in sprenevedanju večine naroda, ob vseh naših slabostih, smo poklicani biti med svojimi glasna in nepodkupljiva vest! Ne gre pri tem le za psihično zdravje ljudstva, ki ga ogroža teža neizpovedane krivde. Gre za neumrljive duše rojakov, ki morda žive svojo osebno duhovno krizo zaviti v molk, ker jih nihče resno ne povabi h kesanju in zaskrbljeno pokliče k pokori.

Zdi se, da ob tisočih, ki so bili pomorjeni, le malokdo pomisli na njihove morilce. Slovenija je polna dolgo zatajevanih grobov. To priznajo danes menda vsi rojaki. A za vsakim ubitim stoji ubijalec. Za vsakim ubijalcem je bila močna organizacija, ki je umore pripravila, v njej ljudje, ki so odločali o likvidacijah, o mučenjih in o dolgoletnem nasilju, ob teh pa tisoči, ki so vedeli in molčali, tisoči, ki so ovajali iz strahu ali iz koristi, tisoči, ki jim ni ničesar mar.

Ni dovolj, da družba, ki stopa na pot demokracije, dovoli svojcem in prijateljem jokati na grobovih! Ni dovolj pogrebna maša, s katero naj bi zavladal mir med žrtvami pod zemljo in njihovimi rablji na njej. Kdaj bo pravica ukazala, da spregovore oni, ki se zavijajo v plašč nevednosti in „slabega spomina“? In če je pravica nemočna, kdaj bo vstala med nami poosebljena vest in glasno pozvala k spreobrnjenju tiste, ki svojih zločinov ne priznajo ter so potemtakem daleč od zveličavnega kesanja?

Spreobrnjenje srca je vedno mogoče in Bog je usmiljen do konca. A, kot vemo, zahteva Odrašenik sodelovanje ljudi. Gorje, če se sol spridi! Gorje, če kristjani ne vidimo zahtev in znamenj

časa! Gorje, če ne izpolnimo svoje dolžnosti! Če kdaj, je med Slovenci danes veliko bolj zaskrbljujoče pomanjkanje kesanja med zločinci kakor strah pred maščevalnostjo žrtev.

Molk ne izbríše greha. Prvi papež, Peter, naroča tedanjim in sedanjim kristjanom: „Skesajte se torej in spreobrnite se, da se vam izbríšejo grehi, tako da pridejo od Gospodovega obličja časi pomiritve“ (Apd 3, 19). Kako naj bi pričakoval časov olajšanja in pomiritve narod, če njegov velik del noče slišati, pa tudi ne govoriti o kesanju, o pokori in o spreobrnjenju? Zdi se, kakor da bi se zakrknili v molk. Molčimo, da ne bomo vzbujali nasprotstev, da bo vse lepo in prav. Molčimo, da ne bo med nami antagonizmov in ne bomo izgubljali sil s konfrontacijami. Molčimo iz strahu, da bi nas ne imeli za zastarele skrajneže. Kakšna zaslepljenost, kakšno sprenevedanje in — kar je najhuje — kakšen ciničen odnos do moralnih vrednot celó med tistimi, ki se z njimi ponašajo!

Resnica izziva antagonizem, pravičnost izzove konfrontacijo, pokončnost vzbuja vest in z njo nasprotstva. Ali se bomo odpovedali vsem moralnim vrednotam zaradi „pokopališkega miru“? Ali bomo naredili narodni moralni in demografski samomor, da bomo lahko hirali v družbenem miru pri zaprtih oknih brez sonca in zraka?

Ko je govoril apostol Peter svojim rojakom na binkoštni praznik pa tudi kasneje v jeruzalemskem templju, je oznanjal božje usmiljenje. A prej jih je pozval h kesanju in pokori. Budil je vest v imenu „Jezusa, ki ste ga vi križali...“, ki ste ga „po rokah krivič-

nežev pribili na križ in umorili" (Apd 2, 22-36). Peter ne prikriva odgovornosti, ki jo nosijo njegovi poslušalci, ki so se pustili vplivati in so tako postali neposredno orodje krivice, trpljenja in smrti. Jasna beseda je namreč potrebna, da utemelji klic k pokori in povabilo k spreobrnjenju, ter daje smisel blagovesti o odpuščanju in usmiljenju, ki čakata spokornika.

Kdaj bodo nekdanji revolucionarji zaklicali — prosto po psalmistu —: „Preivali smo nedolžno kri, kri svojih sinov in hčera, (...) da smo s krvjo omadeževali deželo!“ (Ps 106/38) Res, so med njimi ljudje, ki so že spregovorili podobne besede, in njim gre priznanje, spoštovanje in sprava. A večina molči in skupaj z njimi molče predstavniki ljudstva. Vse preveč jih je, ki bi radi v nedogled ohranjali lažnivo sliko NOB, da bi se tako otrsli soodgovornosti za revolucijo. In vendar, ali ni obžalovanje prvi korak do sprave in ključ do miru v srcih in v družbi?

Mnogi opravičujejo svoj molk, češ da je vse to že silno daleč. Res, dolgo je vladala krivica, dolgo je trajalo sprenevedanje. A ravno to je grozljivo. Po dolgih letih enoumja in že v svobodi še vedno ni smisla za resnico, ni čuta za pravico, medtem ko je kesanje izginilo iz slovenskega besednega zaklada.

Kristjani vemo, da pripada osebna sodba Bogu. To pa ne pomeni, naj bi javne krivice, zločini in pregrehe ne klicale po javni obsodbi in obžalovanju. Molk je potuha in te ne more opravičiti noben gospodarski ali politični razlog. Mir je lahko le sad resnice in pravice. Kdor se izogiba eni ali drugi, seje v družbo še globlji razdor.

Trajna dolžnost vsakega člana narodnega občestva, posebno pa še svojcev in potomcev žrtev komunističnega krvavega in civilnega terorja, je, ohranjati na to dobo živ in nepristranski spomin. Dokler se bo narod spominjal, se bo lahko skesal in spreobrnil. Če pa nam usahne spomin, bodo novi slovenski rodovi rasli na pobeljenih grobovih. Zunanji mir, ki bi ga nekateri radi dosegli z utišavanjem resnice, bi zahteval od še nerojenih rodov težko ceno. To bi bila neopravičljiva moralna hipoteka, ki bi ogrozila psihično zdravje posameznikov pa tudi narodov obstoj.

Odgovornosti za spreobrnjenje, za kesanje, za poravnavo krivic se ne reši nihče. Za nas vse, za celotno narodno občestvo, drži Gospodovo svarilo: „Če se ne spreobrnate, boste vsi enako pokončani“ (Lk 13, 3).

Ne molk, marveč kesanje in odpuščanje vodita do sprave in do miru. To pa je tudi edina pot, po kateri najdemo veselje in voljo do življenja, ker se nam na njej odkriva smisel bivanja tako v času kakor večnosti.

In ob tej misli se človek, ki mu je narod pri srcu, zaskrbljivo vpraša: „Quo vadis, Slovenija? Ali boš zaradi mlačne brezbriznosti sedanjih rodov morala še enkrat prehoditi pot svoje Kalvarije?“

Ko zvoné zvonovi ob spominskih mašah, ko sto-

pamo proti zaraščenemu Rogu ali onesnaženemu teharskemu polju, je, kakor da bi stopali za pogrebom. Za kom žalujemo? Tudi za rojaki, ki so morili. Tudi za onimi, ki potvarjajo preteklost. Tudi za takimi, ki molče. Ob molčanju, ki še vedno prevladuje po Sloveniji, pa naj si bo rojeno iz zakrkn-

jenosti, iz strahu, iz brezbriznosti ali iz moralne utrujenosti, hodimo Slovenci, kljub samostojni državi lahko za svojim lastnim pogrebom.

Življenje more pognati z novo močjo le iz kesanja, pokore in spreobrnjenja, ko jim sega v roke velikodušno odpuščanje.

IZ CIKLA ROŠKE PESMI

Pridi, ate

FRANCKA DULAR

*Tiho diha tiha noč,
tema razkriva svojo moč.*

*V mrzli kamri luč brli,
žalost za pečjo sedi.*

*Bleda žena dete ziblje,
tiho joče, solze briše.*

*Sinek sanja hude sanje,
mrzla kača leze vanje.
Rokce proži: „Pridi, ate!“*

*V Kapitlju bije polnoči,
v roških jamah kri cveti.*

*Mrtvaška ura niha čas:
Ne bo ga več,
ne bo med nas.*

Pomnik pod Krenom v Kočevskem Rogu

DIES IRAE

Nedelja 5. julija 1992.
Komemoracija v Rogu.

Kako naj povem, kaj sem doživel? Spočetka nič nepričakovanega. Dolge procesije avtomobilov po gozdni poti Kočevskega Roga. Ko so vozila obstala v koloni, se je začela romarska procesija. Pred nami tri kilometre vozil, za nami vsaj še toliko. Posebej so bili avtobusi.

Množica se je zgrinjala okrog oltarja, postavljenega na majhni jasi blizu brezna, enega od grobišč. Vse naokrog zaraščen gozd. Ob breznu nešteto prižganih sveč, šopkov rož.

Potem ko so razne delegacije položile vence h grobišču, je zadonela iz zvočnikov pesem Oj Doberdob, slovenskih fantov grob. Pojejo pobiti domobranci. Že v tem je nekaj srhljivega. Nato mogočni brezjanski zvonovi, stopnjevano, mali, srednji, veliki zvon. In ko misliš, da je simfonija že končana, se oglasi še veliki bas, da se vse trese. Globoki gozd se vznemirja, ginjenost se stopnjuje. Ko je udaril zadnji bron v tišino in bukev, je vzdrgetala tudi najbolj zadržana struna srca.

Ob meni je ženska jokala za svojim dragim. Marsikomu se je v grlu nekaj zadržalo. Vzdušje je bilo globoko svečano. Nekaj veličastnega je velo skozi gozd. Ker pomlad '45 ni bila samo naša tragedija. Žrtev teh tisočev nedolžnih na oltar domovine je tudi nekaj vzvišenega, nekaj tako pomembnega, da jo čutimo že v območju Skrivnosti, kjer se odločajo usode narodov.

Ob spomenu na grozote izpred pol stoletja — prav na tem kraju — so mi solze privrele na dan. Kar nezadržano, v valovih, čim je rastla zavest o tej narodni zablodi, zavest o strašni rani v narodovi duši, ki še ni zaceljena. O tem priča tu navzoča množica. Takrat sem tudi spoznal, da je prav, če mi solze izperejo toliko neizjokanih izgub — v vseh letih izgnanstva.

Pričela se je daritev, a jaz nisem mogel ničesar darovati. Ves svet se mi je potopil v trpko žalost spomina. Zadonela je pesem Slave, a srce je ihtelo v morju zavesti brezdomstva.

Spomnil sem se na brata, na bratranca — dvajsetletna —, na druge sorodnike,

VINKO RODE

znance, na tisoče mladih fantov, ki so prav po tej stezi dospeli do zadnje postaje svojega križevega pota: v kraškem breznu. Lebdela mi je pred očmi procesija izmučenih, sestradanih, pretepenih, ponižanih mož in fantov, ki so prav tu omahovali v smrt. Neznana ženska je še in še jokala. Tudi mene so zagrinjali valovi žalosti. Vsak nov spomin je nov val žalosti.

Spomnil sem se grobov naših dragih v daljnji tuji zemlji. Vsa prva generacija je že odšla. Izgubili so sinove, brate, izgubili dom, rodno zemljo; še dobro ime jim je bilo vzeto. Mnogi so legli zelo prerano v grob. Podoživel sem njihovo žalost ob spoznanju, da na tem svetu zanje ni bilo pravice. Tako so odhajali nezadoščeni, večina s podobo zaslužnjene in dokončno izgubljene domovine. S podobo mrtve domovine. Ni jim bilo dano dočakati vsaj zoro slovenske pomladi.

Šinilo mi je skozi zavest spoznanje, da tudi sam nimam domovine. Klatim se po svetu in v resnici ne vem, kje je moj dom, na tej ali na oni strani velike luže. Tu so korenine, a tam je brstenje in cvetje.

Vse gorje zadnjih sedeminštiridesetih let se je zgrnilo v Kočevski Rog. Jez ni zdržal. Kot hudournik se je žalost razlila

po vseh stezah mojega popotovanja. Jokal sem za vse neizjokane smrti v letih brezdomstva. Jokal sem za vsa ponižanja in krivice begunstva in zdomstva staršev, znancev; za vse ločitve, razdalje, slovесе, za omahovanja in poraze.

Clevelandski Fantje so za konec peli: Jaz sem vstajenje in življenje. Smrke in bukve, ki so bile priče tolikih groznih smrti, še kipijo proti nebu: vitke in neprižadete oznanjajo radost življenja. Dosti je smrti!

In vendar, v naslednjih dneh sem šel še dvakrat na žalno romanje, najprej z Amerikanci, nato pa še na god sv. Ane. Na Teharje. Teharje, taborišče smrti.

Tu sta bila tudi brata in bratranec. Mladostnika sta prestala vso grozo množičnih eksekucij, a se končno rešila. Dvajsetletnika, brat Andrej in bratranec France, sta odšla neko jutro s transportom v neznano. Skozi lino jih je videl brat na dvorišču; bila sta v isti „navezi“, žični navezi, privezana na isto usodo. Na strašno, grozotno usodo brezna v Hrastniku. Niti krogle jim niso privoščili. Zvezane so metali v jame — žive. Tako so umirali v silnih mukah — zadušeni. Strašno in grozno! To barbarstvo, nečloveškost, zlobnost jim je najtežje odpustiti.

O, to je bila strašna agonija: križev pot, ne na Kalvarijo — ampak v brezno. In vendar, v prenešenem pomenu tudi strma pot, v zpon na strmo goro žrtvenika.

V isti navezi z brati domobranci, v smrtni navezi, v bratski zavezi na zadnjo pot.

V zapestju reže zarez, v breznu groza in stok.

V srcih vstaja nova zaveza: Na oltar domovine — življenje do zadnjega diha, poslednjo misel, poslednji vzdih: Mati, Domovina, Bog.

Na misel mi hodi Jobova zgodba. Tista leta nas je Bog preizkušal do nezaslišenega. Kar mimogrede smo izgubili vse imetje, še zavedli se nismo; šlo je za golo življenje. Nato nas je udaril tudi na najbolj občutljivem mestu: izguba sinov, očetov, bratov, sester, ženinov. In kar je Jobu prizanesel, izguba domovine.

grenke tujine! Koliko mož je leglo prerano v tujo zemljo — z žalostjo absolutnega brezdom(ovin)stva. V duši so nosili smrt že mnogo pred koncem: smrt domovine, smrt svetle podobe domačnosti. Vsi ti so molče trobentali po svetu: domovina, ako nimaš zame ljubezni, daj mi kamenja. A za mater-mačeho enostavno nisimo obstajali. Izbrisala nas je iz sveta.

Da domovina še živi in da si je celo opomogla od nadlog „osvoboditve“, o mili Bog, saj to je čudežno lepo, to je najslajše spoznanje po letih pregnanstva. Vedeti, da imaš dom, to je višek sreče.

Kako je bilo one dni, ko smo šli v širni svet, v Ameriko? Kaj smo takrat občutili? Naše strahove in upe nam dobro opiše drobna beležka moje tete Ane. Ladijski dnevnik ga imenujem. Od naše zlahte ni bil nihče kaj prida pismen; razen pisem ponavadi niso drugega pisali. Tudi teta Ana ni pisala dnevnika, kar vem, ne prej ne pozneje. A ko smo odhajali v neznani tuji svet, je zvesto zapisovala dan za dnem v svojo beležko: „Dnevi odhoda iz Turina, l. 1948.“ Škoda, da ni začela v Spittalau. Zelo kratki opisi, preprosti, a dobro izražajo prevladujoče občutje: odhajamo v tujino, daleč, predaleč od Domovine (vedno z veliko začetnico). Tole tudi preseneča. Šele Amerika bo tujina, v Evropi smo bili še doma; no, recimo, v taboriščih. Tam smo bili res še na pragu domovine. Odhajali smo v novi svet. Pa med prvim in drugim svetom se je raztegnila dolga vožnja čez veliko lužo. Šli smo v nepovratni svet.

9. decembra vkrcali se na ladjo, zvečer smo se začeli premikati — vsi zelo žalostni, ker smo zapuščali ljubo Domovino.

Zopet nismo mogli spati od premišljevanja, kam se peljemo, po kaj in zakaj... v tuji svet. Čutimo se zapuščene..., ladja pa ne čuti našega gorja, gre kar naprej.

Začeli smo devetdnevni-co Marijinega popot'vanja.

25. decembra. V spomin-nih smo bili pri sv. mašah, najbolj doma.

26. decembra. Obstali na morju pred Argentino. Prišla

argentinska komisija. Smo rekli, zdaj pa smo že pod njih komando.

Vse je s strahom gledalo: tam bo naša Domovina, tam bo naš grob.

In vendar, taista teta, ki tako globoko občuti izgubo domovine, ni mogla ne hotela slišati o vrnitvi. Tak strah je imela v kosteh, da je vedno ponavljala: Kamorkoli po svetu, samo domov ne! Travma revolucije je bila tako neizprosna. Tresti se je začela, če ji je kdo omenil možnost vrnitve.

Taka je bila naša Jobova zgodba. V toliko podobna svetopisemski, ker smo vse izgubili. A različna v tem, ker se je Jahve usmilil šele sinov in vnukov slovenskega Joba — brezdomca. Naši očaki so odhajali v zavesti skrajne krivičnosti.

Begunski Jeremija je takrat zapel pesem našega žalovanja: Črno mašo za pobite Slovence, za pregnane, begunce, izseljence. Nikdar niso dobili poplačanega, kar so pretrpeli zaradi svojega prepričanja. Kljub temu niso zatajili Boga, čeprav jih je preizkusil celo čez biblijsko mero. „Bog je dal, Bog je vzel, blagoslovljeno bodi Njegovo sveto ime.“ Taka je bila njihova vdanost v božjo voljo.

Bog nas je udaril s šibo begunstva in beraštva, in za novo domovino nam je naklonil cigansko deželo. S palmo

mučeništvo je kronal naše može in fante, a grozne praznine ob izgubi dragih bitij doma ni izpolnil z ničemer. Argentina nam je sicer rezala bel kruh, a zemlje ni odstopila kmetom niti pedí. Za žito, za živino, za gozd, za gaj. Domotožje ni hotelo odnehati. Posebno spomladi, ko se zemlja prebujala, drevje brstí, ko gruda kliče po kmetovih roki, naj jo poseje, požegna, naj jo ogovarja.

Ne, ni bilo tlačanstvo naše novosvet-sko pionirstvo. Prva leta ni bila ravno skopa z nami; takrat je bilo še blagostanje. A kako naj nadomesti pravo domovino? Kako naj preseže prvóljubezen? Kako naj pričara v Babilon trenutek, ko je pri fari zazvonilo angelovo češččenje in so iz sedmih gričev odgovorili zvonovi s podružnic? Za kmečke ljudi je bila sprememba preprosto travmatska.

Ko je oče omagal, tudi zaradi domotožja, zelo prerano, smo na mu na grob napisali:

„Posestnik nekdaj na Rodici, počivaj mirno v tuji zemlji.“

Počivaj, Andrej, v gredici žalosti in samote. Naj ti šop trave zelení za travnike in polja, ki jih ni.

(Meddobje, 1-2 / 1993)

Spominska plošča žrtvam komunistične revolucije pri Fari na Blokah, odkrita 12. septembra 1993.

Med dekomunizacijo in polarizacijo

ANTON STRES

Če hočemo primerno oceniti dogodke, ki so v preteklih dneh pripeljali do precejšnje politične zaostritve, moramo izhajati iz dejstva, da živimo v obdobju prehoda iz totalitarnega režima v demokracijo. Komunistični režim je bil **nesporno nelegitimen**, ker je bil zasnovan na zavestnem in načelnem teptanju nekaterih temeljnih človekovih pravic. V tem je njegova **trajna moralna nesprejemljivost**, zaradi česar katoliška Cerkev ni mogla nikoli nanj pristati, ampak ga je upravičeno ocenila kot moralno slabega.

V tem je tudi razlog, zakaj je sedaj naša moralna naloga, da vzpostavimo čim bolj dosledno demokracijo. To pa tudi pomeni tako imenovano dekomunizacijo, se pravi **dosledno odpravo vseh ostankov in posledic prejšnjega totalitarnega stanja**. Izraz dekomunizacija povzemam po posvetovanju, ki ga je o tem novembra lani v Benetkah priredila ameriška Fundacija za civilno družbo v sodelovanju z Evropsko komisijo za demokracijo s pomočjo prava pri Svetu

Evrope in mnogimi drugimi uglednimi ustanovami. Gre torej za besedo, ki nima nič opraviti s kakšno politično skrajnostjo, ampak je izraz moralne in politične doslednosti ter ga sprejemajo in uporabljajo priznani demokratični forumi.

Dejstvo pa je, da v **Sloveniji ta dekomunizacija ne napreduje**. Ne gre za to, da bi brez dokazane osebne krivde preganjali posameznike. Gre za to, da odpravimo krivična stanja, ki so posledice totalitarnega režima. Vendar po štirih letih politične demokracije ni veliko bistvenih sprememb. Žrtve političnih sodnih procesov še danes čakajo na rehabilitacijo. Stare sile ovirajo predvsem gospodarske reforme od zloglasne blokade lastninskega zakona naprej. Očitno jim je veliko do ekonomske moči, kajti z njo pride vse drugo, Edino zakon o denacionalizaciji je bil pomemben dekomunizacijski ukrep. Ni čudno, da je že ves čas trn v peti dedičem starega režima. Zato se ponekod ne izvaja ali pa izvaja izredno počasi, kot da bi čakali, da ga parlament spremeni. In res je že na pohodu nova

ofenziva proti njemu. Tudi položaj Cerkve ostaja še vedno nerešen. Tako imenovana krovna komisija ne zmore bistvenega premika z mrtve točke.

Te ugotovitve, razen zadnje, niso moje, ampak jih lahko slišimo od najrazličnejših poznavalcev naših razmer. V zadnjih dneh je bilo še nekaj drugih javnih razkritij, ki izdatno potrjujejo, da se **stare sile sile upirajo vsem globljim spremembam**.

Zato ni čudno, da se ljudi polašča nestrpnost in prihaja do nove polarizacije. To je vsekakor zelo zaskrbljujoč pojav, ki ni naklonjen zmernim in razumnim političnim silam in posameznikom. Toda krivda zanj je na strani tistih, ki zavirajo dekomunizacijo. To nujno rojeva razočaranje, gnev, neodgovorne skrajnosti, upravičene ali pa pretirane strahove in nedržavniško ravnanje. Potem pa imajo dejanski krivci za te pojave lahko delo, da kažejo s prstom nanje in se zgražajo nad tistim, kar so sami sprovcirali. V tem so bili Leninovi učenci vedno mojstri. Ali se mora res ponoviti žalostna zgodba iz druge svetovne vojne?

Končno: kdo lahko trdi, da dosledna odprava posledic nelegitimnega in nemoralnega totalitarnega režima ni moralno vprašanje in moralna zahteva? In kdo lahko potem terjaja, da mora Cerkev o tem molčati? Samo tisti, ki jim je do tega, da se čim manj zadev spremeni.

(Družina, 17. 4. 94)

IZ
CIKLA
ROŠKE
PESMI
FRANCKA
DULAR

In so šli

brezimci,
s krivdo zločina,
ki ga niso zgrešili;
v imenu naroda,
ki so mu ostali zvesti
za ceno krvi.
Z mnogimi brati
so delili skupni grob,
leдено kraško jamo;
od bratov
strahotno pobiti
v prvem letu
rdeče svobode.

In so odšli,
ko je žito klasilo
in so trave odcvitalo
in so bili kraški parobki
polni kresničevja,
in so žareče jagode
dišale v sonce.

Izničeni na prizorišču
krvave igre
so postali vse
na poljanah
večnega življenja.

Dolga pot

(Roška sprava)

Kaj našega ne bo?
Bo, bo, bo!
ko resnica premagala
bo zlo.

Našega ne bo,
ne bo, ne bo!
Krvava vest
in jok v nebo.

Šli smo na pot,
na dolgo pot,
polno zased,
brez kačipotov
in motelov.

Lačnin in žejnim,
oblečenim v molk,
je nebo pošiljalo
kot nekdanj Izraelcem
čudežno mano.

Danes smo dospeli
v zeleno katedralo.
Pozdravili križ,
prižgali lučke,
se izjokali,
ODPUSTILI in se vrnili.

Pridite na gostijo miru

Vaša imena so se hranila
z molkom
petinštirideset let.
Nalivi zla
jih niso izbrisali.

Onečaščeni,
brez sodbe obsojeni,
strahotno pobiti,
vstanite,
zasedite prva mesta
na gostiji miru!

Vaša imena — naša bolečina!
Vaša smrt — naše življenje!

Pravica vas kleše
v večne spomenike.

MRTVI ŽIVIM

Karel Mauser

Pomlad smo začutili v naše grobe,
pognal se sok je v leščevje in smreke.
Čeprav nam žica roke gnile veže,
so nekam lažje nam postale veke.

Kako smo umirali, morda že veste?
Bil je večer, zahod v krvavi peni.
Ko mesec vstal nad Rogom je za pričo,
so curki brizgnili skoz noč ognjeni.

Med resje padali smo kakor snopi,
z rokami grebli kakor k tlom pribiti.
Ko mesec je presvetlil zadnje krošnje,
bili smo z zlatom in krvjo oblit.

Brez sveče, križa in brez rože,
naš dom samotno je grobišče.
V nočeh, ko veter gospodarji,
nas komaj zver za hip obišče.

Na jesen je zasulo listje
grobove naše, skrilo kamen,
čez nas so tekle kalne vode,
ugasnile poslednji plamen.

Mirno pričakali smo zimo,
snega namedlo je v kotlino,
prišla sta z burjo mráz in tema,
a nas ni zeblo sem v globino.

Ležali vdano smo v pusti,
počasi gnili in trohnili,
dokler vetrovi nam od juga
odeje bele niso vzeli.

A zdaj smo kot bolni od vonjev,
rasto nad nami vetrnice.
V nočeh, ki mlačne so postale,
lete čez nas selivke-ptice.

Vse vrača se nazaj v domove,
Telovo stopa že nad duri,
vi boste v cerkvi pri molitvah,
le nas ne bo pri sveti uri.

Noge strohnele so v kolenih,
odgnile roke so nam v rami.
Prešlo poletje bo in jesen,
a mi še vedno bomo sami.

Ko bomo v prst se spremenili
in tla zgnojili naše hoste,
ko bomo z zemljo kakor eno,
takrat nas morda našli boste.

Z ljubeznijo nas vse zberite,
požegnajte in pokropijte,
tako bi radi počivali
med vami in pri cerkvi spali.

Torontski nadškof dr. Alojzij Ambrožič na Teharjah leta 1993. Na spominski proslavi s škofovsko palico škofa dr. Gregorija Rožmana.
Foto: Marijan ŠUŠTERŠIČ

Proti dušenju demokracije

Izjava komisije Pravičnost in mir

V zvezi z izjavami, ki so jih ob demonstracijah proti odstranitvi nekdanjega obrambnega ministra gospoda Janeza Janše dajali nekateri vodilni politiki in poslanci, izraža komisija Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci veliko zaskrbljenost. Zastavlja se vprašanje, kaj to pomeni. Ali to napoveduje, da bo oblast znova poskušala dušiti in onemogočati demokratično izražanje državljanov? Komisija se zaveda, da demonstracije niso redno sredstvo za uveljavljanje volje državljanov in se lahko izrodijo v nasilje. Vendar želi poudariti, da je svoboda zbiranja in javnega izražanja stališč ena osnovnih človekovih pravic in znamenj demokracije. Z demonstracijami državljanji opozarjajo na krivice in nerazrešena vprašanja, zato prihaja do njih v vseh demokratičnih državah. Ker so bile omenjene demonstracije mirne, ima komisija žaljive primerjave in diskvalifikacije za povsem neprimerne in jih odklanja.

Komisija prav tako izraža veliko zaskrbljenost zaradi groženj televiziji. Popolnoma nesprejemljivo in nedemokratično bi bilo, če bi se politiki, ki jim celovito poročanje televizije ni pogodu, sedaj maščevali nad časnikarji televizije. To ne bi bilo samo odkrito teptanje človekovih pravic, temveč bi tudi povsem nedvoumno potrjevalo ugotovitev, da je bila odstranitev obrambnega ministra izrazito politična in da stojijo za njo tiste nedemokratične sile, ki hočejo še naprej in pod plaščem demokracije obvladovati vso slovensko družbo.

V Ljubljani, 5. aprila 1994

Prof. dr. ANTON STRES
predsednik komisije Pravičnost in mir

Kaj pomeni biti oče?

PAVLINA DOBOVŠEK

Med našim „popotovanjem po svetu“, ob mrzlih deževnih dnevih, ko nismo vedeli, kje bomo zvečer počivali, se je pred očmi porajala slika: topla soba, ob mizi oče, mati in otroci. Čeprav se je po ljubljanskih ulicah podila mrzla kraška burja, smo se otroci počutili varne v toplem domu, v zavetju, kjer je bil oče — in kjer je bil on, je bilo vse dobro in vse lepo.

Pred šestdesetimi, sedemdesetimi leti smo živeli v okolju, kjer je bilo samoumevno, da je oče — kot glava družine — vodil in odločal o vsem. Mati pa nam je s svojo ljubeznijo osvetljevala in lepšala svet. V spominu na to dobo smo našli lep zgled, ko smo si pripravljali lastno družino v drugih krajih, ki so drugačni, kakor so naši rodni.

Ko so se med mnogimi leti pojavila prva letala in prvi avtomobili za splošno uporabo, so nam dejali: „Nova doba, nova deca.“ Res se je od tedaj mnogo spremenilo. Z razvojem tehnike in znanosti se je spremenil naš način življenja in tudi naše obzorje se je razširilo. Žena se je živahneje vključila v javno in pridobitveno delo in s tem je spremenila svoje dojemanje nove dobe. Ob njej se je spremenil tudi mož in oče, oba pa sta pričela tudi družino doživljati drugače kakor pred leti. Komunistični in grobi kapitalistični red je mater odtegnil od domačega ognjišča in jo vpletel v vrstinec pridobitne in potrošniške družine. Ob novem pojmovanju družine je tudi obledela slika očeta-patriarha. Zakon in z njim tudi družine je velikokrat dobil drugačno obliko in tudi drugo vsebino.

V svojem velikonočnem govoru pravi škof Piriš sledeče: „Danes med nekaterimi ljudmi ni poslušna za resnične družinske vrednote: za zakonsko zvestobo, za urejen in ljubeč zakon, za ljubezen do otrok, ki je odprta tudi do večjega števila otrok, za žrtvovanje za otroke, sozakonca in družino. Nekateri kristjani celo menijo, da je krščanski zakon neobvezen, da se ni potrebno poročiti v cerkvi. Zato živijo preprosto skupaj in rečejo, da bodo poskusili, dokler bo pač šlo. Drugi pravijo, da, čeprav se poročiš, greš lahko narazen, kadar hočeš, in se tudi ločiš, ko pridejo prve težave...“

Kako dobro nam je predočil sliko sedanje, na žalost vse prepogoste družine! Pojav različnih sekt, pa tudi „novih ver“, človeštvo zapeljuje, da

se odloči za manj obvezno in zato bolj lahkotno pojmovanje in češčenje Boga.

Otroci iz družin, kjer so „tvoji, moji in najini otroci“, imajo svojstven pogled na svet, saj imajo različne starše, različne matere in različne očete in s tem različne medsebojne odnose. Hitro zapadejo vabam „modernega“ sveta, čestokrat imajo psihične, pa tudi fizične motnje, predvsem v dobi zorenja in doraščanja — takrat, ko bi najbolj potrebovali razumevajoče opore ljubečega, nesebičnega očeta. Zakon zanje ni zakrament in brezskrbno vstopajo v razmere, kakor jih je nakazal škof Piriš. Ne zmorejo sprejeti odgovornosti očetovstva, ker jim je sebično uživanje važnejše, kakor pa skrb za družino. Ko ostarijo, se znajdejo v samoti, katera jim postaja vedno bolj neznosna.

„Prihodnost nam prihaja skozi družino,“ je dejal papež Janez Pavel II. Koliko resnice je v teh besedah! Da bi se mladi ljudje zavedali, kako važna je družina, prireja Cerkev razna srečanje in predavanja, naša slovenska Cerkev pa je organizirala „Slovenski kongres o družini“ — za „zdravo in srečno družino“.

V kozmopolitski družbi, sredi katere živimo v Argentini, slišimo različna mnenja o besedah sv. očeta, ki nas velikokrat začudijo. Le če se poglobimo v okoliščine, v katerih ti ljudje živijo, jih

bomo razumeli. Vidimo, kakšna je vrednota, če imamo vero, saj kristjani, ki živimo po Katekizmu katoliške Cerkve, vemo, kakšen je ideal prave družine, in pot do nje nam je lažja, ker dobivamo napotke in moč v veri.

Hvala Bogu, da še imamo dosti zdravih in dobrih družin med nami! Še je mladina, ki si upa zavestno in pogumno stopiti v zakon. Očetovstvo in materinstvo sprejema z ljubeznijo, katero razdaja skupaj z dobroto. Vedo, da je očetovstvo v našem življenju poslanstvo, ki se v vsej polnosti uresniči le v družini, ter da je oče v sedanjih časih bolj potreben, kakor kjerkoli — kjer ga ni, nastane velika vrzel! Kadar so otroci majhni, jim oče razlaga in jih uči, ko doraščajo, pa potrebujejo očetovo razumevanje, iskrenost ter oporo za pokončno življenjsko držo. Čeprav je njihov čas drugačen in so tudi njihova spoznanja druga, ob očetu le iščejo tiho potrdilo za svoja odločanja.

V junijskih spominskih dneh za našo narodno tragedijo in ko v Argentini praznujemo dan očeta, se vsa leta mojega „popotovanja“ vprašujem: „Povzročitelji in dejanski izvršilci tisočerih pomorov pred petdesetimi leti imajo prav gotovo tudi otroke. Ali so se ob pogledu nanje kdaj vprašali, kaj je v svojem srcu čutil oče, ki je stal pred roško ali krimsko jamo in čakal, kdaj ga bodo podrli streli? Prav gotovo je imel pred očmi svojo družino, svoje otroke, ki bodo ostali sirote, sami, brez očetove ljubezni in brez očetove varne roke...“

20. februarja 1994 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu
TOMAŽ ANDREJ ŠTEFE, sin Nejkota in Milene roj. Svetlin.

Sveto Rešnje telo
5. junija

To je kri zaveze, ki jo je Bog sklenil z vami.

Berilo iz druge Mojzesove knjige (2 Mz 24, 3-8)

„Glejte, to je kri zaveze, ki jo je Bog sklenil z vami...“ (v. 8). V stari zavezi je bila to kri žrtvovane živali, kar je le blede senca tiste zaveze, ki bo sklenjena s krvavo daritvijo Jezusa Kristusa. Zato je Jezusova kri, prelita na oltarju križa, kri nove in večne zaveze.

Kristusova kri očičuje našo vest
Berilo iz pisma Hebrejcem (Heb 9, 11-15)

Véliki duhovnik nove zaveze — Jezus Kristus, ne daruje tuje krvi ali zgolj nekaj od svojega, ampak samega sebe. Zato jetudi „učinek“: zasluženje in sprava, toliko večji od vseh daritev stare zaveze. V tej daritvi „za mnoge“ prejemo očičenje grehov in predujem večne dediščine.

To je moje telo, to je moja kri
Iz svetega evangelija po Marku (Mr 14, 12-16. 22-26)

Vse bistveno za daritev nove zaveze je pripravljeno: velikonočno jagnje je sam Jezus Kristus. Učenca naj pripravita samo prostor. To, kar je Jezus uresničil na krvav način na križu, je na nekrvav, „bogoslužni“ način izvršil pri zadnji večerji. Ljudstvo nove zaveze — mi, se udeležujemo obojega. Pri obhajanju zadnje večerje (maše) prejemo sadove krvave daritve na križu. Današnji praznik in božja beseda nam govorita o nedoumljivi skrivnosti razdajajoče se božje ljubezni: Jezus s postavitvijo evharistije uresniči voljo svojega Očeta v moči Svetega Duha. Praznik svetega Rešnjega telesa in krvi je globoko zakoreninjen v Sveti Trojici.

11. navadna nedelja
12. junija

Bog iz majhnih začetkov naredi veliko ljudstvo

Berilo iz knjige preroka Ezekijela (Ezek 17, 22-24)

Za kar se Bog odloči, to tudi stori, saj zanj ni nobene ovire. Nič takega ni, kar bi ga od zunaj nagibalo ali pogojevalo. Veliko cedro izruje, majhen vršiček pa napravi za mogočno drevo, da pride tako do

CIRIL SORČ

izraza božja moč in pobuda. Ezekijelovi poslušalci pa so vedeli, da primera s cedro in nežno vejico velja zanje, da je Bog izbral Izrael — majhen, zaničevan narod, da bi osramotil mogočne sosednje narode. Še več: to majhno ljudstvo bo nosilec odrešenja tudi zanje. Podobno sporočilo bomo slišali v evangeliju, le da tokrat iz Jezusovih ust.

Prizadevajmo si biti Bogu všeč

Berilo iz Drugega pisma apostola Pavla Korinčanom (2 Kor 5, 6-10)

Vera osvetljuje našo življenjsko pot. V luči vere odkrivamo to, kar nam je resnično v prid. Res pa je, da ni nobenega prehitavanja: čeprav poznamo cilj in hrepenimo po njem (namreč biti s Kristusom), je pot do njega pot, katero prehodimo „v telesu“. In od tega, kaj smo delali v telesu (dobro ali hudo), je odvisno, kakšna bo naša večna usoda.

Gorčično zrno zraste v veliko drevo

Iz svetega evangelija po Marku (Mr 4, 26-34)

V obeh prilikah današnjega evangelija je skupno sporočilo to, da glavni delavec ni kmet, ki je seme posejal, ampak tisti, ki daje rast (ko kmet spi) — Bog. Božje kraljestvo ima svoje zakonitosti, na katere človek ne more vplivati. Kvas, bilka, njiva, seme, čas zorenja, to ne spada v območje tehnike, kar bi mogli „proizvesti“, ampak se ravna po svojih zakonitostih. Seveda je tukaj še veliko dela za človeka, vendar „pridelek“ je veliko večji od človekovega truda. Skratka: božje kraljestvo je božje delo in dar, ne pa naš „proizvod“.

12. navadna nedelja
19. junija

Bog je določil meje naravnim zakonom

Berilo iz Jobove knjige (Job 38, 1.8-11)

Ali naj mašnik poje?

EDO ŠKULJ

Ja, če ima sluh, posluš, glas in se je pripravil.

Peta beseda ima neprimerno močnejšo izrazno moč kot le govornica. Vsako pravilno petje ima kot umetnost svojo sporočilno moč. To je v nekem smislu bistvo vsake umetnosti. Da bo mašnikovo petje umetnost in bo s tem posredovalo sporočilo, mora izpolniti osnovne pogoje petja, ki so zgoraj navedeni.

Danes je mašnikova odgovornost glede petja neprimerno večja od nekdanje. Pri teh mislih je že bilo omenjeno, da sta bili pred bogoslužno prenovo le dve obliki maše: peta in „tiha“ maša. Pri prvi je mašnik moral (!) peti določene dele maše, pri drugi obliki pa nobenega. Danes je pri drugi obliki maše lahko izbira med deli maše, katere bo pel in katere ne. To je odvisno od stopnje slovesnosti, kot je bilo poudarjeno, in pa od zgornjih pogojev.

1. Jasno je, da mora pevec slišati, kaj poje, da bo mogel pravilno peti. Res je, da

Bog postavi Jobu vprašanje o nastanku naravnih sil. Odgovor je jasen: Bog je njihov stvarnik in gospodar. Toda iz odgovora se mora Job naučiti še nekaj, kar je pravzaprav še važnejše: Če je Bog gospodar nad temi naravnimi silami, ki človeku delajo preglavice in presegajo njegove moči, potem more toliko bolj voditi in obvladovati človekovo usodo.

Vse je novo v Kristusu

Berilo iz Drugega pisma apostola Pavla Korinčanom (2 Kor 5, 14-17)

Kristjan je novi človek. Kajti umrl in vstal Kristus je začetnik novega stvarjenja, katerega smo deležni tudi mi po veri in krstu. In kako se izkaže ta novost kristjanovega življenja? Tako, da kristjan ne živi več sam sebi, temveč da je — tako kot Kristus — človek za druge.

Kristus je Gospodar narave

Iz svetega evangelija po Marku (Mr 4, 35-41)

Moč, ki jo ima samo Bog nad naravo, poseduje tudi Jezus. Tako, da se učenci, ki so se ravno oddahnili po veliki nevarnosti, iz katere jih je rešil Jezus, spraševali: „Kdo neki je ta, da sta mu pokorna celo veter in jezero?“ Ta dogodek izkoristi Jezus, da izmeri „temperaturo“ njihove vere in zaupanja vanj; hkrati

Praznik svetega Rešnjega telesa in svete Rešnje krvi

Praznik svetega Rešnjega telesa in svete Rešnje krvi je praznik vere v Jezusovo obljubo, ki jo je dal v Kafarnaumu, in v veliko gostijo, ki jo je na veliki četrtek pripravil človeštvu. Jezus je navzoč pod podobo kruha in vina, da se nam daje v hrano in pijačo.

Procesija s svetim Rešnjim telesom daje prazniku veličastno zunanjo podobo, obenem pa naglašja pomembnost nebeške hrane na poti proti večnemu domu. Hkrati je procesija tudi javna slovesna izpoved

vere v Kristusovo trajno navzočnost v najsvetejšem zakramentu, vmesne prošnje pa so izraz prepričanja, da vsemu človeškemu prizadevanju daje pravi uspeh Gospod s svojim blagoslovom.

Ta dan pokažemo Bogu svoje veselje in hvaležnost za evharistijo, ki obsega ves duhovni zaklad Cerkve, Kristusa samega, živi kruh, ki daje ljudem življenje.

Evharistična skrivnost zasluži naše zahvaljevanje in češčenje. Češčenje se

Dalje na strani 147

človeka, ki nima sluha, škof ne bo posvetil. Zleti pa človeku sluh upeša. Takrat pa ni več zanesljiv v intonaciji. V tem primeru je bolje, da ne poje.

2. Če je sluh pogoj za duhovništvo, pa posluš ni. Danes trdijo, da ima vsak človek posluš, le da ga imajo različni ljudje v različnih merah. Vsak človek si lahko priuči določeno mero posluš. Če bi pa mašnik le imel tako malo posluš, da ne bi mogel pravilno zapeti čudovitih gregorijanskih melodij, je potem bolje, da besedilo z izraznostjo bere.

3. Tudi dostojen glas je pogoj za lepo petje. „Skrhan“ glas bo kaj malo pripomogel k slovenosti bogoslužja.

4. Če so bili prvi trije pogoji večji ali manjši darovi narave, pa je četrti moralno obvezujoč: na petje se mora mašnik pripraviti. Daljna priprava je, da zna vse mašne melodije pravilno zapeti, neposredna priprava pa zahteva, da zna znano melodijo zaobrtni na praznično besedilo. Kot zahteva maševanje samo svojo pripravo, kot zahteva pridiga svojo pripravo, tako zahteva tudi petje svojo pripravo.

ti pa tudi za pokarjanje njihovega strahu, ki iz te malovernosti izvira. Vera učencev vedno znova „zamuja“, saj bo to ugotovil tudi vstali Jezus pri prikazovanjih po vstajenju, kar je neskončno večji čudež kot pomiritev viharja, Res, veliko bodo morali učenci še nadoknaditi. Pa tudi mi, saj veliko več preživimo v strahu kot v zaupanju.

13. navadna nedelja 26. junija

Bog ni povzročil smrti

Berilo iz knjige Modrosti (Mdr 1, 13-15; 2, 23-24)

„Bog je človeka ustvaril za neminljivost“ (2, 23). Toda od kod potem bolečine in smrt, posebej še trpljenje, ki zadene dobre in pravične? To je vprašanje, ki muči človeka vseh časov. Pisatelj (še bolj pa Jezus) razlikuje dvojno smrt: naravno, ki je pogojena s končnostjo ustvarjenega bitja, in drugo, nenaravno smrt, katere povzročitelj je človek s svojim uporom Bogu. Jezusove besede: „Kdor veruje vam, vekomaj ne bo umrl“ (Jn 11, 26), so luč, ki posvetijo v to skrivnost in ponudijo ključ za rešitev tega vprašanja.

Naša dobrotta naj izravna razlike med ljudmi

Berilo iz Drugega pisma apostola Pavla Korinčanom (2 Kor 8, 7.9.13-15)

Človeške vrednote, kot: življenje, sreča, bogastvo itn., nimajo same na sebi absolutne veljave. Samo življenje, ki ga darujemo drugim, je pravo življenje; samo sreča, ki jo delimo z drugimi, resnično osrečuje; samo bogastvo, katerega si pripravljen razdati, ti prinaša neuničljivo bogastvo. Dokler ne razumemo te logike, ne moremo reči, da smo učenci njega, ki je zaradi nas postal ubog, dasi je bil bogat (prim. v. 9).

Jezus pokliče deklico nazaj v življenje

Iz svetega evangelija po Marku (Mr 5, 21-24. 35-43)

Jezus je ozdravil le peščico ljudi in še manj jih je priklical iz smrti nazaj v življenje (evangeliji govorijo o treh takih primerih); in še to zato, da bi ljudi „pripravil“ na še večja dela. Zanj je telesna smrt samo „spanje“, odločilno je to, v kaj se po tem spanju zbudimo: ali v večno življenje, ki je dokončna obuditev od mrtvih, namenjena in po Jezusovem vstajenju omogočena vsem ljudem, ali pa v pogubljenje, ki je druga in dokončna smrt. Zamisliti se moramo nad dejstvom, da prav odrekanje odločilnosti druge smrti zmanjšuje tudi vrednost tuzemskega življenja in telesne smrti.

Zakrament evharistije

- Jezus pravi: „Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo jé ta kruh, bo živel vekomaj... Kdor jé moje meso in pije moji kri, ima večno življenje... ostane v meni in jaz v njem“ (Jn 6, 51. 54. 56).
- Evharistija je srce in vrhunec življenja Cerkev, kajti v njej Kristus pridružuje svojo Cerkev in vse njene ude svoji daritvi hvale in zahvale, ki jo je na križu daroval svojemu Očetu enkrat za vselej; po tej daritvi razliva milost odrešenja na svoje telo, ki je Cerkev.
- Evharistično obhajanje vedno vsebuje: razglašanje božje besede, zahvalo Bogu Očetu za vse njegove dobrote, predvsem za to, da nam je poslal svojega Sina, posvetitev kruha in vina in udeležbo pri liturgičnem obedu s prejemom Gospodovega telesa in krvi. Te prvine sestavljajo eno samo kultno (bogočastno) dejanje.
- Evharistija je spomin (memoriale) na Kristusovo veliko noč (pasho): se pravi na delo odrešenja, izvršeno s Kristusovim življenjem, smrtjo in vstajenjem, delo, ki ga liturgično dejanje ponavzoči.
- Kristus sam, večni veliki duhovnik nove zaveze, delujejoč po službi duhovnikov daruje evharistično daritev. In isti Kristus, stvarno navzoč pod podobama kruha in vina, je tudi dar evharistične daritve.
- Samo veljavno posvečeni duhovniki morejo predsedovati evharistiji in posvetiti kruh in vino, da postaneta Gospodovo telo in njegova kri.
- Bistveni znamenji evharističnega zakramenta sta pšenični kruh in vino iz trte, nad katerima se izvrši klicanje blagoslova Svetega Duha in duhovnik izgovori besede posvetitve, ki jih je izrekel Jezus pri zadnji večerji: „To je moje telo, ki se daje za vas... To je kelih moje krvi...“

- S posvetitvijo se izvrši spremenjenje bistva (transsubstantiatio) kruha in vina v Kristusovo telo in kri. Pod posvečenima podobama kruha in vina je Kristus sam, živ in poveljčan, navzoč resnično, stvarno in bistveno, s svojim telesom in svojo krvjo, skupaj s svojo dušo in svojim božanstvom.
- Kot daritev se evharistija daruje tudi v odpuščanje grehov živih in rajnih, in za to, da si izprosimo od Boga duhovnih in časnih dobrin.
- Kdor hoče prejeti Kristusa v evharističnem obhajilu, mora biti v stanju milosti. Če se zaveda, da je smrtno grešil, ne sme pristopiti k evharistiji, ne da bi prej prejel odvezo v zakramentu pokore.
- Sveto obhajilo, ki je prejem Kristusovega telesa in njegove krvi, pogloblja zedinjenje obhajanca z Gospodom, mu odpušča male grehe ter ga varuje velikih. Ker se okrepijo vezi ljubezni med obhajancem in Kristusom, prejem tega zakramenta okrepi edinost Cerkev, Kristusovega skrivnostnega telesa.
- Cerkev vernikom živo priporoča, da prejmejo sveto obhajilo vsakokrat, ko se udeležijo obhajanja evharistije; in obvezuje jih, da to store vsaj enkrat v letu.
- Ker je Kristus sam navzoč v oltarnem zakramentu, mu je treba izkazovati božje češčenje. „Obiskovanje najsvetejšega zakramenta je dokaz hvaležnosti, dejansko znamenje ljubezni in izkazovanja božjega češčenja, ki smo ga dolžni Kristusu Gospodu, pričujočemu v tem zakramentu.“
- Kristus, ki je odšel s tega sveta k Očetu, nam daje v evharistiji poročstvo slave pri njem: udeleževanje pri sveti daritvi nas upodablja po njegovem srcu, vzdržuje naše moči na romanju tega življenja, nam vzbuja hrepenenje po večnem življenju in nas že zdaj zedinja z nebeško Cerkvijo, s presveto Devico Marijo in vsemi svetniki.

Molim te ponižno

(Po sv. Tomažu Akvinskem)

*Molim te ponižno, skriti Bog nebes,
ki v podobi kruha tajno bivaš res.
Glej, srce ti svoje čisto izročim,
saj pri misli nate v té se ves vtopim.*

*Moti se na tebi tip, okus, oko,
a kar v veri slišim, verujem trdno.
Vse je čisto res, kar božji Sin uči,
in resnice od njegove večje ni.*

*Skrit si bil na križu kakor Bog samo,
tu še kot človeka te ne zre oko;
vendar Bog in človek tukaj si navzoč,
prosim, kar je prosil ropar zdihujoč.*

*Tvojih ran ne gledam kot Tomaž nekdanj,
vendar, da si Bog moj, te spoznam sedaj.
Vedno bolj in bolj mi vero utruj,
upanje, ljubezen v srcu pomnožuj.*

*O spomin, ki kažeš smrt Gospodovo,
živi kruh, ki daješ hrano milostno:
naj živim od tebe, milostno mi daj,
in sladkost naj tvojo čutim vekomaj.*

*Daj krvi mi svoje, Jezus pelikan,
usmiljen me očisti mojih grehov ran;
saj premore ena sama kapljica
zemljo vso oprati grehov madeža.*

*Jezus, ki te gledam skritega sedaj,
prosim, želje vroče mi izpolni kdaj:
v raju mi odgrni mili svoj obraz,
srečen naj te v slavi gledam večni čas. Amen.*

Praznik Srca Jezusovega

Petek, 10. junija

Praznik Srca Jezusovega je praznik božje ljubezni. Ta je dosegla svoj vrhunec, ko je Bog daroval svojega Sina, ki je ljubil svet tudi s človeškim srcem. Človeško srce si je privzel kot orodje neskončne božje ljubezni. Iz te ljubezni, iz tega srca so izšle vse dobre misli in hrepenjenja, dejanja in besede, vse do poslednjih besed na križu. Ljubezen tega srca objema vse ljudi in vse stvarstvo. Ta praznik nas vabi, naj bi vračali ljubezen za ljubezen; se posvetili, izročili Jezusovemu Srcu, mu zadoščevali ne le za svoje grehe, temveč tudi za grehe drugih. Vsak prvi petek v mesecu nas vabi, naj na vse to ne pozabimo.

Za praznikom Jezusovega srca se v bogoslužju spominjamo tudi Marijinega srca, ljubezni Jezusove matere Marije. Praznik je uvedel papež Pij XII. leta 1944.

PRAZNIK SVETEGA REŠNJEGA TELESA

Nadaljevanje s str. 145

mora kazati pri vsakem srečanju z najsvetejšim zakramentom. Ima pa različne oblike: zasebna molitev, skupne ure češčenja, izpostavitve Najsvetejšega, blagoslov z Najsvetejšim, evharistične procesije in evharistični kongresi.

V Sloveniji in po mnogih drugih deželah bo praznik Rešnjega telesa in krvi letos v četrtek po prazniku svete Trojice, 2. junija, v Argentini pa nedeljo 5. junija.

Slovenci v Velikem Buenos Airesu bomo imeli slovesno procesijo v nedeljo 12. junija.

Svetniki v juniju

Sveti Anton Padovski 13. junij

Najbrž nobenega svetnika ljudje tako ne častijo kakor sv. Antona, rojenega v Lizboni na Portugalskem. Petnajstleten je stopil v samostan redovnih kanonikov svetega Avgušтина, kjer je prebil deset let. Tedaj so pripeljali iz Afrike posmrtno ostanke prvih frančiškanskih mučencev. Antona je tako prevzela želja po mučeništvu, da je zamenjal haljo avguštinskih menihov za obleko Frančiškovih sinov.

Poslali so ga v Afriko za misijonarja, a huda mrzlica ga je prisilila, da se je vrnil. Tako

se je p. Anton mogel udeležiti zbora v porciunkuli leta 1221, kjer se je zbralo nad tri tisoč frančiškanov. Po kapitelju je postal pridigar, največji svojega časa; včasih ga je poslušalo nad trideset tisoč ljudi.

Bog je tudi s čudeži potrjeval njegovo besedo. Anton — „kladivo krivovercev“ — je bil v pogovoru z njimi nepremagljiv in neprekosljiv, vendar brez vsakršne nestrpnosti. Kot sv. Frančiška je tudi njega odlikovala globoka ljubezen do Križanega in do Marije. V svojih govorih je grajal čisto tudi napake duhovnikov in

škofov, kadar so bili ti navzoči.

Vsaj leta 1230, če ne ob koncu leta 1229, se je naselil v Padovi in v cerkvi sv. Marije sredi mesta uvedel vsakodnevne spokorne pridige. Pozimi 1231 je napisal slavne govore za svetniške praznike. V marcu istega leta je po njegovi zaslugi izšel zakon v prid dolžnikom, ki nikakor niso mogli plačati svojega dolga. Posređoval je tudi za spravo med mesti v Veroni. Še isto leto se je po izredno uspešnih pridigah umaknil v dve uri od Padove oddaljeni Camposampiero, kjer je govoril množicam s krošnje velikega oreha.

Ko je začutil, da mu pojmajo moči, je prosil, naj ga prepeljejo v glavni Marijin samostan v Padovi. Zaradi izredne oslabelosti pa so ga spravili v bližnji samostan Cella, kjer je 13. junija 1231 umrl, star komaj 35 let. Kljub velikemu odporu prebivalcev tega kraja so ga čez 4 dni pokopali v Padovi in nad njegovim grobom zgradili veličastno baziliko. Papež Pij II. ga je razglasil za cerkvenega učitelja.

Sveti Alojzij 21. junij

Ob rojstvu sta bila mati Marta in otrok v smrtni nevarnosti. Zato so dete v sili krstili. Alojzij se je rodil leta 1568 in ga je oče kot prvorojenca določil za vojaški stan. Štiriletnemu je dal pisano vojaško obleko in ga je vzel s seboj v taborišče, kjer so ga vojaki brž vzljubili. Ko so ti nekoč spali, jim vzame smodnika, ga natrese v vžigalno ponvico in sproži top. Strel prestraši vso trdnjavo, mladega strelca pa bi bilo skoraj ubilo.

Tu se je od vojakov navadil nekaj grdih besed, ki jih ni razumel. Ponavljal jih je, dokler ga ni vzgojitelj opomnil. Vse življenje je potem obžaloval te neprosto voljne napake.

Pozneje sta šla z bratom Rodolfom na medičejski dvor v Firence. Tu je Alojzij v cerkvi Marijinega oznanjenja naredil

zaobljube vednega devištva. Iz Firenc so poslali oba brata v Mantovo na dvor poglavarja rodovine Gonzaga. Ti se mu je rodila misel, da bi se odpovedal prestolonasledstvu in da bi postal duhovnik. Iz Mantove sta se vrnila domov. Alojzij si je izbral za geslo: Kaj je to za večnost?

Po njem je vse presojal. Ko je prejel prvo obhajilo, je potem prejemal vsako nedeljo obhajilo — pogosto obhajilo še ni bilo v navadi — in se tri dni nanj pripravljal in tri dni zanj zahvaljeval.

Pozneje je na španskem dvoru sklenil, da bo postal menih. Pred Marijinim oltarjem je spoznal, da ga Bog kliče v jezuitski red. Toda tedaj se je začel hud boj z očetom. Zmagal je Alojzij. Ko ga je oče

nekoč skrivaj opazoval, kako se biča, se ni mogel več ustavljati in je sam sporočil predstojništvu v Rimu, da njegov prvorojenec pride. Alojzij se je slovesno odpovedal prestolonasledstvu in odšel v Rim osemnajst let star. Šest let je bil v redu. Ko je v Rimu razsajala kuga, si je izprosil, da so mu dovolili streči bolnikom. Pri tem se je nalezil boleznin in v noči na 21. junij z besedo Jezus izdihnil svojo čisto dušo.

Papež Pij XI. ga je ponovno postavil za zavetnika mladine.

Sveti Peter in Pavel, apostola 29. junij

Svetega Petra je Jezus ob ustanavljanju Cerkve izbral za ključarja nebeškega kraljestva, pastirja svoje črede in potrjevalca vere svojih bratov. On in njegovi nasledniki bodo vidno znamenje edinosti ter skupnosti vere in ljubezni, to je Cerkev.

Pavla je za apostola poklical Kristus med potjo v Damask. Izbral ga je za orodje, da se ponese njegovo ime med narode. Postal je največji misijonar vseh časov, apostol

poganskih (nejudovskih) narodov, ki je skupaj z apostolom Petrom oznanjal vero v Sredozemlju.

Obasta z mučeniško smrtjo v Rimu okrog leta 67 zapечатila svoje pričevanje za Gospoda.

Peter in Pavel sta apostola, ki sta pripeljala v Cerkev prve kristjane. Po njunem pričevanju in oznanilu smo prejeli vero. Za Kristusa sta pričevala ne samo z besedami, ampak tudi z dejanjem največje ljubezni, z darovanjem svojega življenja. Tudi naša vera mora biti apostolska, pričevanjska.

20. marca 1994 je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu DAMIJAN DOBOVŠEK, sin Martina in Marjanke roj. Lenarčić.

ALOJZ REBULA

Kriza duhovnikov identity

Živimo, kot že čivkajo vrabci na vseh straneh sveta, sredi vsestranskih kriz. To bi bile litanije, če bi hoteli naštetati vse te krize! Med njimi bi bila tudi ena, ki se je pred leti glasila in se morda še kje glasi: kriza duhovnikov identity.

Kaj pomeni, če duhovnik doživlja to krizo? Po domače povedano to: da se sprašuje, čemu je pravzaprav duhovnik.

Si lahko predstavljamo zdravnika, ki se v bolnišnici, sredi bolnikov in zdravih, sprašuje o svoji identity: čemu sem zdravnik? Ali kmeta, ki se zjutraj, ko vstane, med živino, traktorji in škroplilnicami sprašuje: čemu sem kmet?

Tako naj bi se duhovnik, med evanجيلem in cerkvenimi očeti, med krstnim kamnom in oltarjem, med bolniki in mladimi spraševal: čemu sem duhovnik?

Moram reči, da mi je bilo takšno krizo zmeraj težko razumeti. Še več, kadar slišim o krizi duhovnikov identity (ne duhovnikovega življenja, kar je nekaj drugega), mi gre na smeh. Kakor mi gre na smeh ob „krizi“ pisatelja, ki ne ve, „kaj naj piše“.

Ne vem, koliko je katoliški duhovnik res tako obvisel v zraku, v negotovosti svoje poklicanosti. Kar se slovenskega duhovnika tiče, je tega bilo gotovo manj kot drugje: je že komunistem, s svojo Udbo, s svojimi zasliševanji in šikaniranjem poskrbel, da je bil duhovnik osveščen o svoji identity: komunistem mu je to identity — hvala Bogu, bi človek skoraj rekel — pravzaprav vcepjal. Koliko pa se je ta „kriza“ prikradla tudi k nam, je jasno, zakaj: ker je sekularizacija zakrila odprtost k Bogu in tega človeka popltila, tako je tudi v kakšnem duhovniku odbrusila smisel za nadnaravno, za poslednje reči, za Kristusovo poslanstvo.

Če duhovnik pozabi na to, potem res nima kaj početi na tem do kraja razparčiranem in zasedenem svetu. Za politiko, gospodarstvo, tehniko, kulturo, umetnost je dovolj in še preveč drugih, da se dobro ali slabo ukvarjajo s temi področji. Duhovnik se jim lahko pritakne samo kot nepotreben in ne preveč zaželen ljubitelj. Namreč kolikor bi hotel to početi bolj kot kulturnik kakor kot duhovnik. Ne kot človek, ki se lahko — zvest svoji prvotni poklicanosti — uveljavi tudi v znanosti in umetnosti.

Če pa se zaveda, čemu je pravzaprav duhovnik, da je Kristusov odposlanec z nekim večnostnim poslanstvom, potem že razumem kakšno disciplinsko ali celibatno krizo, identity pa nikakor ne. Če je v njem vera, ne... V luči vere njegova identity plane predenj, jasna in sveža kot svet po dežju. Še več: ta zavesť mu bo dala, da se bo svoji identity ne samo

zavedal, ampak da bo tako rekoč prekipeval od nje.

Vprašanje torej ni, čemu je duhovnik, ampak kvečjemu, kako naj bo duhovnik.

Rekel bi mu, da se ta „kako“ lahko izraža na treh ravneh.

1. Kot nosilec človeškega v tem času, ki postaja — tudi če ne gledamo na pekel v Bosni — čedalje bolj grob, površen, ciničen, nasilen, demonski, z eno besedo poganski. Duhovnik bo po mojem izpolnil že lep del svojega poslanstva, če bo v svoji okolici obveljal za to, kar se reče „fejst“ človek: vljuden, zanesljiv, gostoljuben, radodaren, kulturne, razumevajoč, da o poštenosti niti ne govorimo. Sam moram reči, da sem takih slovenskih duhovnikov tudi iz povojne generacije srečal že celo vrsto. In vsak je že s tem, da je bil tak, kakršen je bil, utrdil v meni tisto bero vere, ki mi je hvala Bogu imam, bolj kakor če bi si prebral teološki traktat.

2. Kot nosilec svetega v tem času, ki postaja čedalje manj Božji. S tem ne mislim še krščanskega svetega, ampak svetega v najširšem smislu, o katerem danes govori tudi slovenska liberalna kultura, čeprav ji večkrat ni jasno, za kaj pravzaprav gre. Dejansko gre za nekaj manj zapletenega, manj filozofsko strokovnjaškega, kot se zdi: gre, mislim, za prvobiten občutek nedoumljivosti, se pravi skrivnosti, v kateri se rojevamo in umiramo. Za občutek, da se naše bivanje ne odvija samo med grobimi robovi plače, mize, postelje, teatra in stadiona, zdravniške ambulante in davčnega urada, ampak da pod nami teče nevidna Timava, velika tiha reka večnega, in odplavlja s sabo vse naše ure. Gre torej za držo, ki se zaustavlja brutalni plehkosti

sveta, v prepričanju, da je „nekaj nad nami“. V nobenem drugem poklicu današnji človek ne bo izraziteje videl nosilca skrivnostnega, presežnega, globinskega kakor prav v duhovniku. Tudi v pesniku ne, saj se je današnja poezija že preveč razveljavila s svojo duhovno praznoto. Postala je veter in gre mimo kot veter.

3. Kot nosilec Kristusovega odrešenja v času, ki se hoče objestno odreševati sam, pa se samo čedalje bolj pogreza. Tudi najplemenitejše občutje „skrivnosti“ namreč ne rešuje. Rajši človeka pripelje v Obup, kakor je dokazal tak visok duh, kakor je bil Camus. Duhovnik pa ni nosilec neke laične, filozofske ali umetniške skrivnosti, ampak Kristusove. Nekoga, ki je s svojim vstajenjem potrdil to, za kar se je predstavil: kot Človek-Bog, darovalec smisla življenju in zgodovini, zakonodajalec človeških razmerij, prihodnji sodnik živih in mrtvih, skrivnostno pričujoč v času v svoji Cerkvi in Evharištii.

Kolikor se bo duhovnik tega zavedal, bo vsekakor obvarovan „identity krize“. Stoječ sredi dozorelega posevka, v času žetve, se ne bo spraševal, čemu ima srp v roki (ali čemu sedi na kombajnu, če hočemo biti sodobni)...

Dobil sem zanimivo, prizadeto, kultivirano pismo o vprašanju duhovnikov identity. Konkretnije: o občutku odvečnosti, ki naj bi se lotevalo marsikaterega duhovnika.

Pisma ne morem citirati. Navajal bom njegovo miselno vozle in jim potem pridelal svojo misel.

Pismo.

Duhovnik (gre za mestno župnijo) vidi upadanje krstov, upadanje prvih obhajil, neučinkovitost birme, umiranje brez zakramentov, tedenske maše z nekaj stariimi ženicami, nedeljske maše tudi s samimi starejšimi ženskami, dobro pripravljene pridige gredo v prazno, ljudje so do vsega krščanskega alergični, ali ni duhovniško delo odveč? Tako mu je nerodno srečavati sošolce, zdaj inženirje, sodnike, profesorje, ki dejansko posegajo v življenje in „živijo od svojega dela“. Tako se duhovnik čuti odvečnega, nepotrebne, sprašuje se, ali je prav storil, ko je šel za duhovnika. Je kot trgovec, ki ponuja blago, ki ga nihče noče. Govori se o novi evangelizaciji, a „niti papež ne ve, kaj in kako“.

Tako pismo.

Moram reči, da mi je ob tisti „nerodnosti“ pred „inženirji, sodniki, profesorji“ šlo pristrčno na smeh. O, učinkovitost inženirjev, ki vodijo delo v tovarnah orožja, ki uničujejo pokrajino in zastrupljajo planet! O učinkovitosti sodnikov, ki so bili pol stoletja justični steber policijske diktature! O učinkovitosti toliko profesorjev — sam sem bil med njimi —, ki so desetletja

sejali na cement! Da niti ne govorim o učinkovitosti Kardeljevih gospodarskih domislic ali Mačkovih podzemeljskih vrtanj...

Duhovnik naj kar malce globlje pogleda v življenje, pa bo zgubil kompleks pred domnevno učinkovitostjo. Občutek odvečnosti? Ampak če ga nimajo niti literarni eksperimentatorji niti snovalci novih lili-putskih političnih strank niti mrežovci z Metelkove, kaj šele športniki, kaj šele nogometaši? Prav vsi ti naj bi se čutili potrebne človeštvu, duhovnik, vklopljen v industrijo nevidnega, v sistem central Mističnega telesa, v večnostne projekte, na civilni ravni pa nosilec etičnega in humanističnega mementa v čedalje bolj razčlovečenem svetu, pa ne?

Vmes je seveda predvsem vprašanje vere.

Če je tu vera, se bo na primer duhovnik v prazni cerkvi z nekaj ženičkami lahko pozabaval z mislijo, da bo njihov skupni rožni venec morda bolj vplival na dogajanje na planetu kot 48. zasedanje OZN.

Če je tu vera, bo duhovnik svoje pridige pripravljaj, ko da ga poslušaja njegov škof, čeprav bo na videz govoril klopem. Mar ni nekje zapisano nekako, da nas poslušajo angeli?

Alergičnost od Kristusa? Le kdaj je ni bilo, začeni od njegovih rojakov v Nazaretu? Kristjan je bil že pred dva tisoč leti vnaprej opozorjen, da bo ta alergičnost celo rasla, kakor se bo svet bližal svojemu koncu. Opozoril ga je sam Učenik: „Mislim, da bo Sin človekov še našel kaj vere, ko se bo vrnil!“

Kaj pa s tistim kompleksom, da „drugi živijo od svojega dela, on, duhovnik, pa od dobrih starih ženic, ki si pritrjujejo od svoje pokojnine?“

Prvič: mar duhovnikova služba — obredi, desetine ur tedenskega verouka, obiskovanje bolnikov, skrb za cerkveno premoženje, posebej če gre za kulturne dragocenosti — ni delo?

Drugič: mar dobivanje od pritrgovanja starih ženic ni najčistejše od vseh možnih, čistejše od dobivanja iz političnih fondov več ali manj igralniškega porekla?

Nova evangelizacija? Osebnost ne izključujem, da ne bo z njo nič, kar tudi ne bi bilo v neskladju z določeno napovedjo. A če bo kaj z njo, jo bodo prinesli edinole svetniki. Morda Režiser zgodovine pripravljaj za novo tisočletje nove Frančiške in Vianneye, nove Terezije in Newmane. In na Slovenskem nove Slomške.

Naj končam z mislijo, ki sem jo tu že zapisal: da je kriza duhovnikove identitete predvsem kriza njegove: vere — seveda tudi po meri njegove občutljivosti, osamljenosti itd. Toda če bi hoteli merititi identiteto po zunanji učinkovitosti, v kakšno krizo bi moral šele zapasti kartuzijan za Pleterjah ali klarisa v Nazarjah?

FRANC RODE

NOVA EVANGELIZACIJA

Problemi in predlogi

I. Šibkost krščanske zavesti v sodobnem svetu

Če trezno pogledamo na krščansko ljudstvo, moramo ugotoviti, kako šibka je krščanska zavest v sodobnem svetu. To je opazno predvsem na Zahodu, kjer je proces sekularizacije že resno načel korenine vernosti in je nevera postala množičen pojav. Zagotovo je v sodobnem svetu veliko posameznikov in občestev, ki globoko živijo svojo vero in jo junaško izpričujejo z življenjem, a na splošno je krščanska zavest na pragu tretjega tisočletja slabotna in mlačna.

Slabotna misijonska zavest

Prvo znamenje te slabotne zavesti pri mnogih kristjanih je njihova mlačna misijonska angažiranost. Ne upajo si ponuditi krščanske vere drugim ali pa jo ponudijo zelo boječe, kot da se svoje vere sramujejo in se je ne upajo pokazati v javnosti. Krščansko življenje je potisnjeno v sfero intimnosti ali v ozki krog vernih občestev. Tu kristjani živijo svojo vero, tu razpravljajo o verskih vprašanjih in o življenju Cerkve, medtem ko se v razmerju do nevernih obnašajo po pravilih, ki jih narekuje veri odtujeni svet.

Obubožano krščanstvo

Drugo znamenje razvodenosti krščanske zavesti je obubožano krščanstvo, ki ga živijo mnogi kristjani, krščanstvo brez elementov, ki so zanj bistveni. Pomislimo na skrajno okrnjeno pojmovanje Cerkve, ki ga nahajamo pri večini kristjanov. Kaj ostane od Cerkve, če ta ni več prostor, kjer je navzoč od mrtvih vstali Kristus. Prostor, kjer izkustveno doživljamo odrešenje? Cerkev je tedaj samo kraj, kjer so na voljo „verske usluge“ za ljudi, ki se med seboj niti ne poznajo. Globoki izrazi, kot so „božja družina“ ali „božje ljudstvo“, so v tem primeru samo lepe besede brez vsebine.

Borno doživljanje odrešenja

Človeška zgodovina, tako splošna kot osebna, je polna zmot, slabosti in krivic, nemoči pred skrivnostno silo zla. V srečanju s Kristusom pa človek odkrije, da to zgodovino odkuplja in odrešuje Ljubezen, ki je močnejša od vsega zla na svetu. V luči te Ljubezni, ki doseže človeka po zakramentih Cerkve, se razodeva resnost greha in

se prebudi čut odgovornosti. S tem se rodi „upanje, ki ne osramoti“ (Rim 5, 5), upanje na večno življenje. To večno življenje se začinja že sedaj v spoznavanju Kristusa in v občestvu Cerkve. Céló življenje postane tako izkustvo nenehnega čudeža, izkustvo novega življenja, ki ga ožarjata ljubezen in upanje. V svetu, kjer domuje zlo, je to novo življenje resnična možnost za vsakega človeka. Ves krščanski etos je zaobsežen v tem.

Toda sodobni kristjan malo misli na večno življenje. In ko govori o njem, je to zanj komaj kaj več kot meglena ideja, brez povezave s Kristusom. Podobno izkustvo odpuščanja grehov pogosto zamenjava z abstraktnim izražanjem o „vrednotah“, o „odločitvah“, o „zavezanosti načelom“, namesto da bi govoril o odločitvi za Kristusa in o zavezanosti Kristusom. Tako ni čudno, da je zakrament sprave postal mnogim nerazumljiv, saj je iztrgan iz svojega konteksta, kajti njegov edino razumljivi kontekst je Kristusovo odrešenje, ki ga v vsej bivanjski radikalnosti doživljamo v Cerkvi.

Vsa ta potvarjanja krščanskega izkustva imajo značilni skupni imenovalec: vsa pustijo ob strani osebnost, bivanjsko razsežnost vere in vnašajo abstrakcije, ki ne morejo doseči človeka v njegovem jedru. Medtem ko je v središču pristnega krščanstva novo razmerje med Bogom in odrešenim človekom, pa danes za mnoge biti kristjan pomeni sprejemanje določenih idej, vrednot, pojmov in navad. Tako krščanstvo ni več izkustvo, ni več zgodovinsko dejstvo, ampak utopija, ideologija, govorjenje, „brneč bron“ (1 Kor 13, 1).

Slabo motivirana krščanska etika

Šibkost krščanske zavesti prihaja do izraza v krhkosti krščanske etike in v nezavzetosti za zadeve tega sveta. Tako na primer kristjan zagovarja moralna stališča (o splavu, o zakonski zvestobi, itd.), ki so sporna ne samo za okolje, v katerem živi, marveč tudi zanj. Pri njih vztraja zgolj iz pokorščine, iz zunanje in slabo motivirane poslušnosti cerkveni avtoriteti, brez globljega prepričanja. Če v teh stališčih ne bo spoznal volje svojega Gospoda, bo prej ali slej podlegel mišljenju okolja.

Podobno je z družbenim naukom Cerkve, ki vse premalo navdihuje kristjane pri njihovem tosvetnem udejstovanju. O zemeljskih stvareh sodi s kriteriji, ki so tuji veri, in se obnaša, kot da vera nima povezave z njimi. Tako ni čudno, da je tako malo socialnih in političnih pobud, tako malo gospodarskih projektov, kjer se izraža krščansko pojmovanje življenja. Pa vendar bi neverni lahko samo prek teh mogli spoznati pomembnost Kristusovega odrešenja za človeka.

Nekrščanski pogled na zgodovino

Isto, kar zadeva krščansko pojmovanje zgodovine. Vsako pristno človeško izkustvo porodi določeno gledanje na zgodovino. In to toliko bolj, kolikor to izkustvo pogojuje zgodovino posameznika ali cellega naroda. Že desetletja nam ponujajo razlage zgodovine, ki so tuje veri, naj gre za spreobrnjenje Slovencev, za srednji vek, za francosko revolucijo, za državljansko vojno na Slovenskem in sedaj za padec komunizma. Mi ne znamo videti, da gre največkrat za ideološko propagando z določenimi političnimi cilji. Sprejemamo to branje preteklosti, ne da bi se zavedali, da se tako vtihotapi pojmovanje človeka in stvarnosti, ki je nezdržljivo z vero. Táko krščanstvo pa že nosi v sebi tihe klice ateizma.

Šibkost krščanske zavesti ne postavlja pod vprašaj v prvi vrsti duhovnega življenja ali kreposti sodobnega kristjana, ampak njegovo stališče pred stvarnostjo. Tu gre za vprašanje religiozne in kulturne istovetnosti, za vprašanje, kakšen pomen pripisujemo veri v življenju.

Pavel VI. je dejal, da je „razkol med vero in kulturo drama našega časa“ (Evangelii nuntiandi, 20). Ta razkol, to razhajanje med vero in kulturo slabi krščansko zavest in dela iz krščanstva obrozen, kulturno nepomemben pojav.

Danes je krščansko življenje ujeto v to nesrečno alternativo: ali se drži proč od stvarnega življenja kot v zaprtem krogu ali pa se „odpira“ in podlega javnemu mišljenju, ki je veri tuje. Eno in drugo vodi v nevero. Oboje izpričuje slabotnost krščanske zavesti.

(Bo še)

Mladinski pesnik in pisatelj
MIRKO KUNČIČ

MIRIAM JEREB BATAGEL

Mirko Kunčič v krogu svojih otrok.

V Lescah na Gorenjskem je zagledal luč sveta 12. decembra 1899. Že kot najstnik se je spoprijel s pisateljevanjem in pesnikovanjem. Bil je sotrudnik mladinskih listov: „Angelček“, „Vrtec“, „Mladi junak“, „Zvon“, „Zamorček“, „Naš rod“, pisal pa je tudi v revije: „Plamen“, „Prerod“, „Svobodna mladina“, „Gruda“, „Ženski svet“, „Odmevi“, „Domači prijatelj“, „Mladi rod“ in „Ljubljanski zvon“. Pisal je igre za vsakoletne materske proslave (prirejala jih je Slovenska krščanska zveza) v Ljubljani. Napisal je več reportaž in feljtonov v „Slovenca“ in bil kot Kottičkov striček urednik „Mladega Slovenca“ od leta 1928 pa do 1941. Bil je tudi član Mladega Pen kluba.

Kunčič je bil pravi zbiratelj narodnega blaga — folkore. Dovje in Mojstrana sta mu, v prvi vrsti, služila za to. Tu je nabiral gradivo za triglavske pravljice in pripovedke. Zbral ga je za dvajset knjig, pa so Nemci vse uničili.

Med vojno se je Kunčič naselil z družino v Stični na Dolenjskem, kamor ga je hodil obiskovat pisatelj F. K. Meško. Tu je pesnikoval, pa potem vse pesmi zakopal. Internacija, preseljevanje, vojna, nekatere od tém, pristojnih v teh pezijah. Po odhodu iz Stične je deloval kot tiskovni referent pri mestni ljubljanski občini.

Še med vojno je bila uprizorjena v ljubljanskem dramskem gledališču „Triglavska roža“. Igra je izšla kot publikacija. Založila jo je Jugoslovanska knjigarna, kakor tudi „Najdenček Jokec“ (leta 1930), „Ptiček z dvema kljunčkoma“ (1932), „Za židano voljo“, „Tinček in Tonček“, „Nebeška lestvica“ (1942), „Ali je kaj trden most?“ in prevoda iz nemščine „Emil in detektivi“ in „Pikica in Tonček“. Pri založbi Mladi oder je izšla Kunčičeva zbirka mladinskih iger. Tri knjige „Triglavskih pravljic“ so leta 1944 izšle pri Učiteljski tiskarni, pri Novi založbi pa slikanica „Mirko in abeceda“

in zbirka pesmi „Matjažek“. V to dobo spada tudi delo „Krojaček veseljaček“.

Septembra 1945 je izšla kot prva knjiga emigracije v Italiji „Naša beseda“, list za slovensko mladino. Skoraj vsi prispevki so sad truda in ljubezni Mirka Kunčiča: pesmi Čudežna ptička, Kje smo mi doma?, Domotožje, Matija Mataja, Mladi junaki, Ančka pomarančka, Molitev, Izgnanka, Očiščenje so notri in še nekateri spisi v prozi.

V letih 1949 in 1950 so izhajale v ameriškem „Novem svetu“ Kunčičeve poezije. Te pesmi je Kunčič napisal v mladih letih, vendar je vsebina za odrasle. (Veliko veselje mu je napravil šolski referent Franc Vitrih, ko mu jih je poslal pred leti, saj se jih Kunčič ni več spominjal.)

Pri Koroški kroniki je izšla kot knjiga njegova povest „Cmoček Poskokec“, ki je preje bila tiskana v spittalskem taborišču kot šapiografiрана brošura. (Prva!) Prireditve v taboriščih so bile obogatene s Kunčičevimi teksti.

To delo je književnik nadaljeval po prihodu v Argentino. Slovenske čitanke, otroške prireditve so ga vedno imele za svojega najpridnejšega sodelavca. Njegovi prispevki so izšli v Zbornikih Zedinjene Slovenije, Božje stezice pa so objavljale njegova dela, nekatera celo v nadaljevanjih. Tako smo takratni otroci komaj čakali naslednje številke, da smo mogli slediti dogodivščinam Tinčka in Tončka, ki so nas resnično osvojile.

Veliko smo dolžni Mirku Kunčiču. Že Platon v „Republiki“ izraža zaskrbljenost nad povestmi, ki so jih pripovedovali otrokom. Ni vseeno, kakšno literaturo

uživajo otroci v najnežnejših letih. Dela morajo težiti k celostnemu oblikovanju mladega bitja, ne smejo pa pozabiti na estetske vrednote. In naši otroci so vse to mogli dobiti tudi v Kunčičevih delih. Njegove stvaritve upoštevajo stopnjo bralcev-poslušalcev, so prikupne, literarno pomembne in temelje na priznavanju absolutnih vrednot. Težijo k Lepoti.

„Mlada njiva“, „Matjažek“ in „Pisani vrtljak“ so naslovi zbirk njegovih pesmi. V emigraciji sta izšla ponatisa del: Najdenček Jokec in Ptiček z dvema ključnoma. Igra „Triglavska roža“ pa je doživela več uspešnih uprizoritev.

Leta 1958 je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu izdala **sodobno bajeslovno mladinsko povest**, kot jo je imenoval avtor — Kunčič — sam, „Gorjančev Pavlek“. Delo je ilustriral Ivan Bukovec in je izšlo kot prva mladinska knjiga SKA. Knjiga je edinstven primer. V njej se prepletata slovenska in argentinska stvarnost, slovenska in argentinska folklor. Nosilec dogajanj pa je slovenski fantič, ki živi v pampi. Leteči krožniki, roboti, škrti, vile, pa slovenska in argentinska pokrajina; in fantova vročica, ki omogoča to fantastično potovanje po krajih korenin in krajih prihodnosti. Nič turobnosti ni tu. Le z umetniško roko narejen most med obema svetovoma v obliki avanture, ki je tu tako blizu domačajočim.

Pri Mohorjevi družbi v Celovcu pa je deset let pozneje izšla povest „Dogodivščine v pragozdu“. Zgodba je postavljena v argentinsko provinco Misiones in je polna telurične zanimivosti. V spremnih besedah je v knjigi

„Najlepša je mladost“ (izšla je pri Mohorjevi založbi v Celovcu leta 1974, neke vrsta antologija Kunčičeve proze: Nepripravi, Škratec Rogatec [šaljiva detektivska zgodba], Kako so nastale kresnice, Ded Drobnoogled kramlja, itd.). Karel Mauser zapisal, med drugim, tole: „...tako lep je svet otroških sanj, ki niti sanje niso, temveč le koj sama začarana resničnost, nezavedno hrepenenje po večni lepoti in sreči.“ In iz Kunčičevih povesti veje to hrepenenje, tako polne so topline, polne so sonca, ki ogreva srca bajeslovnih junakov, sonca, ki požgečka srce vsakogar, ki se napaja ob njih.

3. decembra 1984 je prenehalo biti srce tega dobrega človeka, tega ustvarjalca, ki je gradil boljši svet prav pri začetku — ali pri vrhu — pri otrocih. S polno žilico smo zajemali — in bomo še — iz njegovega izročila v lepi materini besedi. Kunčič je okusil mnogo lepega, pa tudi mnogo bridkega v življenju. Bil pa je poln sonca in zato ga je znal tudi pričarati v svojih delih.

Tudi Kunčič, ki je lepšal in pomagal oblikovati mladež v Argentini, se vrača — post mortem — v domovino. V Žalcu so imeli mašo zadušnico za njim. Recitirali so poeziji „Ded se poslavlja“ in „V tujino“ (Martin Mazora jo je prevedel v španščino). Ponatisnili so „Dogodivščine v pragozdu“ (1992), „Tinček in Tonček“ (1993) in pa „Pisani vrtljak“ in „Cmoček Poskokec“ (1992 - zbral in uredil Tone Kuntner). V reviji „Srce in oko“ pa je izšel Kunčičev življenjepis v sedmih nadaljevanjih pod naslovom „Krivulje življenja“.

9. aprila je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu
TATJANA LUCIJA MALOVRH, hči Toneta in Irme roj. Pérez.

Lakota

Mirko Kunčič

Marjanca izpod klanca
na klopici sedi,
debelo knjigo bere,
učeno se drži.

Jo vpraša očka:
„Kaj je tam notri pisalo?“
Marjanca brž iztuhta
modrost prebrisano:

Zapisano je v knjigi:
Marjanca in Matjaž
sta lačna, grozno lačna —
zakaj, zakaj ne daš
sladkorčkov jima, očka?“
V zadregi očka ni,
nov list obrne v knjigi,
takole govori:

„Na strani tej pa piše
sam modrec Sveti Duh:
Marjanca izpod klanca,
za lakoto je — kruh.“

Slovenski mučenec LOJZE GROZDE

ANTON STRLE

**XII.
„Daj mi, o Močni, opore!“**

**Glej, vali življenja besnijo
in mene vtopiti pretijo,
pomagaj mi, reši, Gospod!
(Grozde v 4. razredu gimnazije)**

Marsikdo je mislil, da ima Grozde pač tako naravo, da mu krepostno življenje ni delalo nikakih težav. „Grozde je nekaj drugega, on lahko, jaz nisem take narave,“ je kdo dejal, če si ga opozoril na Lojzetov zgled.

Pa ni res, da bi bil Lojze med tistimi redkimi izvoljenci, ki so jim po izredni božji milosti hudi boji mladih let bili prihranjeni in ki jim je krepost padla tako rekoč kot zrel sad v naročje. Kakor pač doma vsem ljudem, tako je bila tudi zanj ohranitev posvečujoče milosti božje in rast v njej dežela, ki jo je bilo treba osvojiti in braniti. In še s kakšnim naporom!

Dejal bi lahko, da je bil Grozde med tistimi ki se morajo boriti celo mnogo bolj kakor večina drugih ljudi! A molil je ter zvesto in vztrajno sodeloval z milostjo božjo in tako zmagoval. „Ad astra! Deficiendo discamus. K zvezdam! Iz padcev se učimo,“ si je zapisal v dnevnik.

Silno resno je vselej opravil duhovne vaje, s katerih imam ohranjen njegov mali zvezek povsem kratkih zapiskov in sklepe. Takrat ga ni nič pripravilo do tega, da bi izgovoril nepotrebno besedico. Tedaj se je vse posvetno potopilo v pozabo. Pod drobnogledom duhovnih vaj dobi marsikaj povsem drugačno lice. V luči božje veličine in živo naslikanih vzorov se pokažejo kot nekaj silno velikega tudi stvari, ki smo šli skoraj brezbrizno mimo njih, češ da to ni nič posebnega, samo majhna nepopolnost. Kot šestošolec je Grozde pod vtisom resnobnih duhovnih vaj, ozirajoč se nazaj, zapisal v dnevnik: „Kakšno je bilo vse moje dosedanje življenje? Koliko lepih dni je bilo? Ali ni bilo mnogo dni le na videz krepostnih? Ali ni bila večkrat lahka vest le napuh? Moj Bog! Naj spoznam sebe, naj spoznam Tebe, naj uničim sebe, naj s Tvojo roko ustvarim iz sebe Tebe: Moja čistost? Koliko sklepov, koliko bojev, koliko porazov, kako malo zmago! Koliko želja, koliko naporov! Kako močan je satan! Koliko nedolžnih src in oči mu večkrat navede in proti volji služi! Skoraj bi obupal. Toda ne!

Znova grem v boj, da si dobim nazaj lilijo čistosti!“ (26. jan. 1941)

V hudi viharjih mladih let se je še bolj oklepal Boga in pri njem iskal moči za zmago. V peti šoli pravi:

**Jaz sem kot mlado drevo:
soki življenja kipijo
in hrepenenja bolijo.**

**Jaz sem nesrečno drevo;
sam bom pred sabo se skrtil:
strašne cvetove razvil
v svojih pomladnih sem dneh.**

**Strah me sadov je iz teh,
o, že sedaj me težijo;
kaj če njih teža me zmore?
Daj mi, o Močni, opore!**

„Kdor ga je poznal, ve, kakšna čista duša je bil,“ piše o njem tovariš. A še posebno v tem pogledu velja za Lojzeta beseda sv. Pavla: „Boj sem bojeval.“ To zanj nikakor ni bilo nekaj lahkega.

V Majskih sonetih poje:

**Daj, Mati, lilijo mi zdaj v levico!
Kako je lep ta Tvoje grede cvet;
ponesem čistega ga zdaj med svet!**

**Zato mi, Mati, daj še meč v desnico,
da branil bom cvetlico belo z njim,
da je v sveta vrvenju ne izgubim.
(5. razred)**

Molil je in se stanovitno boril. „Vsak dan, 'O Gospa moja' za čistost. Bog mi pomagaj!“ si je zapisal med sklepe pri duhovnih vajah (9. dec. 1941). Koliko gorečih prošenj za stanovitnost se je dvigalo k Mariji tam v marijaniški kapeli!

Izogibal se je nevarnosti, ki tako rade spravijo mladega človeka v mreže, iz katerih se morda nikoli več ne izkoplje. Vsaj od pete šole dalje ni niti enkrat napravil kakšne neprevidnosti ali izrekel kakšne dvoumnosti v tem pogledu. Kako natančen je bil v tem.

Če je opazil, da kje tiči skrita past, se ji je vselej o pravem času izognil. Doma na počitnicah je že kot tretješolec mnogo delal v prosvetnem društvu, kot petošolec je zelo požrtvovalno vadil ne samo v domači župniji, marveč tudi drugod mladce za nastop pri mladinskih dnevih v Ljubljani. A ko mu je nekoč v prosvetnem

društvu pretela nevarnost take vrste, ko si zmago v njej priboriš le s tem, da bežiš, je takoj odpovedal. Nekoč se je vrnil in odločno dejal: „Ne grem več tja! To mi je dovolj!“ — „Kaj pa je bil tam kaj takega, da si nehal hoditi?“ ga je nekoč pozneje spraševal. — „Bolje je, da ne govorim! Lahko sam skepaš. Saj se take stvari dogajajo včasih tudi kje drugje... vidiš, koliko dela bo za Katoliško akcijo!“ Glede nevarnosti, ki bi mu mogle v tem pogledu pretiti na počitnicah, se je pred odhodom iz Ljubljane redno posvetoval s svojim duhovnim voditeljem.

Ko je na duhovnih vajah o velikih počitnicah po sedmi šoli spet natančneje razmišljal o svojem življenju, je sklenil: „Do deklet bom zmeraj storil le to, kar je potrebno. O tem si bom vsak večer posebej izprašal vst.“ Vendar na vprašanje o odnosu med fantom in dekletom ni gledal pretirano ozkosrčno, marveč tako, kakor sta mu govorila pamet in vera, to se pravi zares krščansko. Kadar so se sošolci med seboj pogovarjali, kaj bo kateri po maturi študiral, je Lojze včasih šaljivo priopomnil, da je Ljubljane že pošteno naveličan in da bi pridno, pošteno in lepo dekletu s primerno kmetijo takoj vzela in pustil vse študije, če bi ga le marala. Iz tega diha zdravo in naravno Lojzetovo gledanje na to vprašanje in obenem njegova ljubezen do preprostega življenja na kmetih, sredi svobodne božje narave, proč iz meščanske ponarejenosti, tolikokrat združene s pokvarjenostjo. O teh svetih rečeh je imel visoke misli in ni pustil, da bi se kdo malopridno posmeoval ob njih.

Tovariš piše: „Glede Grozdetovega razmerja do čistosti vem samo to, da iz njegovih ust nisem nikdar slišal kake neprimerne besede... Spominjam se pa, da je večkrat nastopil proti kvantanju.“

Do deklet se kot dorasel fant ni vedel le količkaj nepremišljeno, marveč vselej

zelo zadržano, dasi brez kake narejene, nenaravne prisiljenosti.

V osmi šoli je tudi Lojze hodil k francoščini v isti razred z dijakinjami. Kakšno je bilo njegovo vedenje do njih, naj govori kar sošolka odličnjakinja, ki se je z njo поблиže poznal in s katero izmed deklet največ govoril, ker mu je teta po njej razne stvari sporočala in onteti. Takole piše: „Pri francoščini ni Lojze z dekleti nikdar govoril, čeprav so bili drugi fantje glede tega precej razgibani. Če ga je katera kaj vprašala, je vljudno odgovoril, toda videlo se je, da bi mu bilo skoraj ljubše, da bi ga pustila pri miru.“

Na cesti je znana dekleta pozdravljala, toda ogovoril ni nobene. Z mano je govoril v šoli samo takrat, kadar je bilo nujno potrebno ali če sem ga sama ogovorila. Govoril ni skoraj nič drugega kot 'da' in 'ne' in 'ne vem'. Velikokrat sem se zaradi tega jezila in mu očitala, da je muhast in trmast. Vse je mirno prenesel, toda spremenil se ni. Moja navada je, da z ljudmi rada debatiram, ali z drugo besedo, da se rada prepiram. Z Lojzetom se mi ni nikdar posrečilo, da bi se sprla. Velikokrat sem mu rekla. 'Lojze, ti si tak osel, da se s teboj niti kregati ne da.'

Skomognil je z rameni, češ, vsak po svoje, in debate je bilo konec. Naj sem govorila pametne ali neumne, on je vedno molčal.

Rada sem se pred njim pohvalila, da sem zelo pametna. On, ki je bil vsaj toliko pameten kakor jaz, ni nikdar rekel: 'Jaz sem tudi', ampak je vedno odgovoril: 'Včasih sem mislil, da sem bolj pameten, sedaj pa vidim, da se moram vsake stvari učiti, če jo hočem znati.' Njegova skromnost je bila večina pretirana; za moj okus je bil veliko preponižen."

Ena izmed velikih nevarnosti so poleg slabe družbe nezdrave leposlovne knjige, včasih tudi res umetniško slovstvo, posebno če bereš preveč, še bolj pa kino, kakršen je danes, pa včasih tudi gledališče.

Za umetnost se je Lojze zelo zanimal. „Med stvarmi, ki imajo svoje mesto med pomembnimi v mojem življenju, je tudi umetnost. Cenim jo, a njene vrednosti ne pretiravam," piše. Ljubil je lepe knjige, vendar pa je bil izbirljen in se je zlasti varoval tistih, ki bi utegnile biti nevarne za čistost. V višji šoli je imel zaradi mnogega drugega dela za leposlovje manj časa. Bral je le zares dobre in visoko umetniške knjige. S tem je bil dvakrat na dobičku:

izognil se je nevarnosti in si prihranil čas za lepše in koristnejše branje. 'Brati knjige, ki niso pisane v lepem jeziku, ki ne vsebujejo nad vse akdanjost povzdignjenih misli, se pravi izgubljeni čas, ki je dandanes dražji kakorkoli koli... Kdor bere ničvredne knjige, se ne bo nikdar dvignil nad svet, ampak se bo pogrezal vedno globlje v blato," piše v peti šoli v šolski nalogi. „Tega bi se moral," tako nadaljuje, „zavedati slovenski dijak, da bi vzrastlo iz našega dijaštva novo razumništvo, ki bi bilo ponos in sreča slovenskemu ljudstvu."

V višji šoli je prišel tudi do prepričanja, da preobilo branje leposlovja, zlasti če je preveč mehko, čustveno, sentimentalno, škoduje, ker se v mladem človeku pri tem preveč razgreje že tako živahna domišljija. Volja izgubi tisto odločnost, ki je potrebna človeku, da moramo o njem reči: to je značaj.

V navdušenju za vse lepo in čisto je čutil kar nekako naraven odpor do vsega, kar bi ga vodilo v nizkotnost in umazanost. Zapisal si je kot vodilo: „Rajši umrjem, kakor da bi se omadeževal!"

Kot šestošolec je po obisku gledališča zapisal, kako je škoda, da človeka pri sicer visoki umetnini — bila je Shakespearova drama Romeo in Julija — motijo nekatere stvari, ki bi prav lahko izostale in bi človek potem mogel nemoteno uživati lepoto: „Občinstvo se je prav takim stvarim najbolj smejalo in jim najbolj navdušeno ploskalo, kakor da je v blatnih neslanostih vsa duhovitost in vsa lepota umetnine!... Kakšen je tvoj okus, izobraženo občinstvo? Napredno in kulturno dvajseto stoletje, kakšna je tvoja naprednost, v čem je tvoja razkričana kultura?..."

Neprecenljivo pomoč za to, da mlad fant v mladostnem kipenju vzdrži, daje tudi delo. Kolikerih porazov se je Lojze obvaroval prav zaradi marljivega študija. Ni sanjaril, marveč je bil vedno s čim zaposlen. Za petošolsko ljubezničenje in vzdihovanje ni maral in se je rad iz tega ponorčeval. Tožil je včasih, da nekatere dijake to povsem spridi, da so mnogi sicer dobri fantje, prav zaradi tega neporabni za delo v Katoliški akciji. Tudi v počitnicah je zmeraj imel kako delo, bodisi učenje, inštrukcije, bodisi da je pomagal pri kmečkem delu. Delo in zaupanje v božjo pomoč mu je dajalo neko posebno zavest moči, ki je bila zanj značilna; kljub temu, da je bil skromen in bolj tih, si v njem vedno čutil ponos in tiho samozavest, ki sta na mladem človeku tako ljubi, če sta združeni s pravo ponižnostjo. Ta ponos je Grozde izrazil tudi v pesmi:

**Naš dom so pečine,
naš dom so višine,
naš dom so sinjine neba;
naj strele se vžigajo,
bliski švigajo,
orel strahu ne pozna.**

**Oblaki se gnetejo,
snujejo, pletejo,
da nas potisnejo s skal;
a mi stojimi,
višine držimo,
pod tabo, o sonce, naš kralj.**

**Naš dom so pečine,
naš dom so višine,
naš dom so sinjine neba;**

V soboto, 23. oktobra 1993, sta se poročila
v cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu
MAGDA SKVARČA in MARKO TRPIN. Čestitamo!

z Mirjam Oblak

Pogovarjal se je Jože Škerbec

Mirjam, v Slovenijo si šla s sanjuško mladinsko skupino. Potem si ostala v Sloveniji. Zakaj? Kaj si študirala?

S skupino 88 mladih iz Našega doma San Justo sem meseca decembra 1992 odpotovala v domovino svojih staršev. To je bil že drugi organizirani kulturni obisk politične emigracije v Slovenijo. Prvi je bil zbor Gallus, s katerim sem se ga kot članica zbora tudi osebno udeležila. Nastopi in doživetja so mi še danes nepozabni. Geslo potovanja sanjuške mladinske skupine pa je bilo „Na obisku svojih korenin“. To potovanje je imelo še poseben čar, ker je bilo v božičnem času. S tem smo pokazali, da se po naših žilah še vedno pretaka materina kri, ki jo že dolga desetletja črpamo iz življenja in navad naših staršev ter iz učenja v naših slovenskih šolah. Poleg vsega slovenskega smo hoteli pokazati nekaj argentinske kulture, s katero vsak dan živimo in ob kateri rastemo z zavestjo, da smo potomci obeh svetov.

Po nastopu in slovesu sanjuške skupine sem ostala še v Sloveniji. Zaprošila sem že med letom v Buenos Airesu prek Zedinjene Slovenije, na Ministrstvu za šolstvo in šport, štipendijo za etnologijo in slovenščino. Odobrenami je bila za semester na etnološki fakulteti. Za mentorja sem imela prof. Janeza Bogataja. Hodila sem na redna pre-

**mi hočemo sonca,
obnebuj brez konca,
le to — ali smrt zdaj velja.**

To, kar je Lojze postal, prav gotovo ni bilo zgolj posledica urejene in umirjene narave. Ni se rodil s svetniškim sijem okoli glave, marveč se je moral boriti z vztrajno in odločno voljo in s tem napotom družiti gorečo in stanovitno molitev. Predvsem pa je kruh čistih in močnih tisti, ki mu je pomagal, da je v bojih in trpljenju vzdržal in duhovno tem bolj raste, čim bolj se je moral boriti, posnemajoč letalca: ko ga zaloti nevihta, se dvigne nad oblake, nad vzburkano ozračje in se približa soncu, namesto da bi se spustil na zemljo in s tem prišel v nevarnost, da uniči letalo in izgubi življenje.

davanja slovenske etnologije in zgodovine slovenske etnologije. Sodelovala sem tudi pri seminarjih in obiskovala terenske vaje, te so bila razna učna potovanja po Sloveniji. To štipendijo sem zaprosila, da bi se poglobila in izpopolnila v vsem, kar je slovenskega. Zavedam se, da so naši starši in vzgojitelji mnogo storili, da bi mi mladi spoznali in vzljubili naše korenine. Zdaj je pa ta dolžnost naša, to bogastvo moramo posredovati generacijam, ki prihajajo za nami, z isto ljubeznijo in spoštovanjem, kot so jo nam podali oni.

Ko sem zaključila s semestrom etnologije, sem se vpisala še v XII. poletno šolo slovenskega jezika. Ta je bila intenzivna. Tečaj je obiskovalo 150 oseb iz vsega sveta, nekateri po rodu Slovenci, drugi tudi ne. Izredno je bilo zanimivo! Dnevno smo imeli pet ur pouka slovtva in slovenščine, nato so bili krožki in delavnice kot npr. časnikarski, literarni krožki, tudi slovenska folklorja in petje, kleknanje in vsakovrstna predavanja iz ekonomije, etnografije in zemljepisa Slovenije. Ta tečaj mi je nudil poleg izpopolnitve v slovenščini dober pregled in spoznanje Slovenije na vseh področjih. Vzpostavila sem stike z ljudmi, ki se ravno tako kot mi tukaj v Argentini trudijo, da bi v svetu obdržali slovenstvo.

Slovenijo si si ogledala že z zborom Gallus in sanjuško mladinsko skupino. Ali si tudi kasneje še obiskala razne kraje?

Da, obiskala sem obširni del Slovenije s sorodniki, prijatelji, predvsem pa z zadnjim letnikom etnološke fakultete. Tedensko sem imela celodnevno terensko vajo. Praktično sem spoznala in obiskala razne vasi, kmetije, obrti. Seznanila sem se s šegami in navadami prebivalstva različnih slovenskih pokrajin. Profesorji so nam natančno in obširno predavali in razlagali o muzejih, cerkvah, prazničnem letu in krajih prelepe Slovenije.

Kako si doživela Slovenijo?

Pri obeh skupinskih potovanjih sem jo doživela prekrasno. Ob svojem enoletnem bivanju sem jo še bolj spoznala. Zanimali se me ljudje, njihovo mišljenje in življenje. Ko sem prišla v stik z njimi v raznih šolah, organizacijah, na cesti, sem srečala vse vrste mišljenj. Zanimala me je predvsem mladina in otroci, njihovi ideali in želje.

Ali si navezala stike s kako skupino mladih v Sloveniji? S kako farno skupnostjo? S sošolci na tečaju?

Navezala sem razne stike. Najprej z mladimi iz obeh šol, sodelovala sem pri dveh pevskih zboreh, hodila sem tudi k verski skupini „Besede življenja“ v uršulinsko župnijo, kjer sem pomagala pri Karitas. Spoznala sem mnogo posameznikov in družin. Stiki so bili zelo bogati in zanimivi.

Kaj ti je bilo všeč, kaj te je morda motilo?

Všeč mi je bilo več stvari v Sloveniji. Predvsem narava, red in čistoča. Všeč mi je bila tudi večina ljudi, s katero sem prišla v stik. Po navadi so to bili dobri in ljubeznivi ljudje tako v šoli in v farni skupnosti kot med sorodniki in znanci. Bili so dobrega srca, večkrat niso vedeli, s čim bi te osrečili, kaj bi ti pokazali ali celo dali. Spoznala sem izredne ljudi, ki se z isto vnemo in ljubeznijo kot mi v Argentini trudijo, da bi v njihovih vaseh ohranjevali vero in kulturo. Uprizarjajo še vedno miklavževanja, svete Tri kralje, božičnice, folklorne nastope, koncerte itd.

Motilo me je pa pri nekaterih oportunistem in materializem. Človek velja po tem, kar ima ali zna, ne pa po tem, kar misli in kar tudi živi. Moderni in zadnji avto je pri mnogih življenjski cilj. Opazila sem tudi, posebno pri mladih, da ni prave volje do življenja. Zdi se mi, da jim manjka pravi cilj in

smisel njihovega bivanja. Tudi pojem o družini je precej žalosten. Skoraj vse matere in žene delajo, nekatere iz potrebe, velika večina pa tudi zaradi statusa ali da bi se „realizirale“ v tem, kar so doštudirale. Kar težko je videti, kako ob zgodnjih urah prinesejo ali pripeljejo svoje malčke v razne vrtce - jasli, kjer jih potem drugi vzgajajo do popoldanskih ur. Na ta način se otrok že v zgodnjih letih oddalji in odtuji staršem, predvsem pa ne prejme ljubezni in vzgoje, ki je je deležen v urejeni družini. Otrok je zelo malo. Če bo šlo tako naprej, bo narod izumrl. Zaradi sebičnosti in komoditete je vsak dan več splavov in ločitev, ker pa ni pravega smisla v življenju, je potem najlažja rešitev samomor ali predanost pijači in mamilom. Konkurenca (tekmovanje) pri ljudeh me je tudi motila, to sem opazila pri prevelikih hišah, pri razkošnih avtomobilih in po stalni želji po uživanju dopustov in vseh mogočih potovanj.

Romala si v Sveto deželo. Kako si jo doživela?

Tako je. Romala sem meseca februarja 1992, predno sem začela s poukom etnologije. Bilo je to čudovito potovanje. Romalo nas je cel avtobus ljudi iz vseh koncev Slovenije. Po Sveti deželi so nas vodili patri frančiškani iz Novega mesta. Obiskali smo neštete svetopisemske kraje, predvsem pa tis-

te, kjer se je rodil, živel in umrl naš Odrašenik, Devica Marija ter mnoge svete žene in mošnje. Več krajev me je presenetilo, nekaj tudi razočaralo, saj sem imela o vsakem že svojo osebno predstavo. Srečali smo skupino slovenskih bogoslovcev in novomašnikov. V Ein Karem je pater provincial frančiškan Polikarp Brolih blagoslovil tretje slovensko obeležje v Sveti deželi. Bila je slovesna sveta maša, pri kateri nas je sodelovalo skoraj sto Slovencev, nato je sledila blagoslovitev Zaharijevega slivospeva. To je plošča, ki je bila vzdana že leta 1991 v steno dvorišča cerkve sv. Janeza Krstnika. Ker je bilo to med vojsko v Sloveniji, so sklenili, da bi se ta blagoslovila februarja 1992. Med potovanjem smo obiskali tudi razna judovska središča in zanimivosti, povezane z njihovo vero in zgodovino.

Ali si doživela v Sloveniji zanimanje za Slovence v Argentini?

Da, doživela sem kar dosti zanimanja za Slovence v Argentini. Nekateri so nam hvaležni in mislijo, da smo mi tisti edini čudež, ki trenutno rešuje ali bo rešil Slovenijo s svojo vztrajnostjo, zvestobo in ljubeznijo do vsega, kar je slovenskega. Drugi nas gledajo z neko nezaupljivostjo. So pa tudi taki, ki nas hočejo čisto indiferentno prezreti, kot da ne bi eksistirali, še manj pa jim

prišli solit glave. Pametno je, da stopimo v stik z enimi in drugimi na prijazen način. Brez dvoma, opazi se delovanje 46 let brezbožnega režima.

Ali vidiš možnost spopolnjevanja naše mladine v nekaterih strokah v Sloveniji?

Da, vidim možnost spopolnjevanja mladine, predvsem pa v vsem, kar je povezano s slovenstvom: to so slovstvo, slovenščina, zemljepis Slovenije, etnologija, slovenska folklor. Važno bi bilo, če bi se mladi izpopolnjevali tam, potem bi pa v čimbolj popolni in pravilni meri naučili druge, ki te možnosti ne bi imeli, da bi se tako ohranili še dolga leta v pristno slovenskem duhu.

So tam vabljuje priložnosti za naselitev naših mladih v domovini njihovih staršev?

Zaenkrat vidim, da so možnosti samo za začasno prebivanje mladih v Sloveniji, in to za čas študija ali kakšnega izpopolnjevanja. K temu bo v veliki meri pripomogel Slovenski dom v Zavidu sv. Stanislava v Šentvidu. Mislim pa, da bo s časom stalna naselitev bolj možna in ugodna.

Ali so možnosti za zaposlitev?

Za zaposlitev je trenutno težko. Večja možnost bi bila, če bi prišli s tujim kapitalom, naredili investicijo in tako bi se stvar spravila lažje v tek. Tudi tamkajšnji ljudje si tega želijo in pravijo, da jih bi samo ta rešila.

Ali si obiskovala kulturne prireditve, glasbene, gledališke razstave?

Da, obiskala sem po možnosti čim več kulturnih prireditev. To so bile obletnice domov po vaseh, v glavnem etnološkega značaja, videla sem tudi nekaj pristnih kmečkih iger, folklornih in pevskih revij, šla sem na predstave v razna gledališča, zanimalo so me razstave v Narodni, Moderni in drugih galerijah. Opazi se, da je Slovenija v središču Evrope in zato tudi v središču kulture. Skozi njo gredo znani igralci, pevci, dirigenti in tudi raznovrstni svetovni talenti. Ljudje na splošno, posebno mladina, se radi udeležujejo koncertov, razstav in gledaliških predstav.

Ali obisk naših mladih poživi njihovo narodno zavest?

Mislim, da jo poživi. Jo lahko tudi obogati, to odvisi od nas. Obogati jo ne samo z našo prisotnostjo, temveč z našo slovensko dobro besedo, z našim zgledom in dejanji. Večkrat jim je naš optimizem in slovenstvo v svetu v spodbu-

do pri njihovem prizadevanju. To koristi tudi nam. V Sloveniji sem se sama prepričala, zakaj se nam spleča truditi in nadaljevati z vsem delom in žrtvijo, pa četudi smo daleč od domovine naših staršev in dedov.

Po daljšem bivanju v Sloveniji, kako vidiš našo slovensko skupnost v Argentini? Še posebej naše mladinske organizacije?

Rada sem se vrnila v našo skupnost. Ko sem bila tam, sem jo večkrat pogrešala. Cenim jo in hvaležna sem njej za vse, kar mi je in mi še danes omogoča, vidim, da je ta res organizirana. Morda ji trenutno manjka več idealističnih delavcev in več navdušenja za skupno delo in žrtve. Mislim, da smo se, v veliki meri, tudi mi nalezli materializma in sebičnosti. Mnogokrat samo čakamo, kaj bomo prejeli od skupnosti, slovenskih domov, organizacij... Malokrat pa pomislimo na to, kar bi sami lahko nudili in doprinesli za blagor vseh. Kar iz dneva v dan iščemo zadovoljstva, udžitke, lokale, avanture, da bi nas osrečile. Saj to nas osreči, a je vse tako kratko in plehko, pozabimo pa, da moramo srečo nositi v srcih. Samo tako bomo zadovoljni sami s seboj in bomo lahko osrečevali druge. Mislim, da je vsak dan težje pritegniti mladino k delu, ker nas današnji svet vzgaja s samimi pravicami, v resnici pa brez dolžnosti in premagovanj. Po drugi strani se pa moramo zavedati, da morajo biti naše prireditve vedno bolj kvalitetno pripravljene, da ne bomo še teh ljudi izgubili, ki zahajajo v domove, to že iz spoštovanja do njih.

Kaj je napravilo nate najgloblji vtis?

Najgloblji vtis mi je napravila povezava očetovih vaščanov v Tomišlju. Predno se je moj ata vrnil s skupnega sanjuškega potovanja v Argentino, se je zaobljubil, da bo obnovil kapelico, ki stoji na poti v njegovo rojstno vas pod Krimom v Vrbljenju. Tam se je on kot otrok skupaj s stricem rešil pred partizani. Videla sem, kako se je ob blagoslovitvi te obnovljene kapelice zbral polno vaščanov veselih obrazov, ker se je nekaj premaknilo v vasi, nekaj se je izboljšalo, to znamenje je dobilo nov in čist obraz. Pomagali so mi vsi na tak ali oni način. Čutila sem, da nas je ta kapelica združila in nas bo še v naprej, nje, sedanje vaščane, in nekdanje, ki živijo tako daleč od svoje domovine, a so s srcem vseeno blizu.

Nekaj o Šeherezadi

LOJZE KUKOVICA

Pred nedavnim je gostovalo v Buenos Airesu Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane pod vodstvom Tomaža Pandurja s šestkratno predstavo Šeherezade Iva Svetine v gledališču Cervantes. Predstave „orientalno-zahodne opere“, kot jo avtor sam poimenuje, so se udeležili tudi nekateri člani naše slovenske skupnosti. Vtisi in sodbe o njej so bile, kot je bilo slišati, precej različne. Od tistih, ki so ji dali najvišjo oceno, do onih drugih, ki so imeli resne moralne pridržke proti njej. Zdaj, ko so igralci odšli domov in se je debata o Šeherezadi polegla, poskušajmo reči tudi mi nekaj besed o njej.

Tematično je opera precej preprosta. Vzeta je iz znane Tisoč in ene noči. Dejanje se vrši v neki mohamedanski deželi, kajti le tam najdemo sistem harema v palačah mogočnikov, obdanih od lepih žensk, plesalk, dervišev in evnuhov in številne služinčadi. Mati sultanka je porodila dva sinova, od katerih bi moral prvorojenec zasesti sultanski prestol. Toda ker so materi „zvezde“ zagrozile s

pokončanjem ne le sultanovega dvora, temveč tudi celega sveta, če bi zavladal prvorojenec, ga mati oslepi in postavi na prestol njegovega mlajšega brata. Ta predstavlja kraljestvo dneva in svetlobe, prvi pa kraljestvo noči in teme. V določenem trenutku gospodujoči sultan sklene, da pomori vse ženske, najprej svojega harema, potem pa tudi vse druge, med njimi tudi dve hčerki velikega vezirja, katerih ena se imenuje Šeherezada. Do tega zadnjega ne pride.

Opera ima neko, bi rekel, metafizično, duhovno ozadje, ki pa ne prihaja do večjega izraza na odru. Tu se večina prizorov odigra na sultanovem dvoru, v haremu. Pregibni oder omogoči, da se brez prekinitve pojavi na odru tudi prvorojeni, slepi brat, zlasti v spremstvu fantazmagoričnih dervišev v silno razgibanih plesih.

Gospodujoči sultan je absoluten gospod, njegova beseda je zakon, vse mu je na uslugo. Zlasti tudi harem lepih žensk. In večji del opere je prav izpolnjen s prizori iz haremskega življenja. Sultan je prikazan kot shizo freničen spolni sadist, ki se neugnano, divje izživlja v erotičnih in spolnih doživetjih. Tako se na odru vrstijo prizori nizkotne počutnosti in sek-

Kaj bi dejala za konec?

Rada bi se predvsem zahvalila Bogu in staršem, da so mi omogočili to potovanje. Rada bi se zahvalila Zedinjeni Sloveniji, Ministrstvu za šolstvo in šport, izseljenskem društvu „Slovenija v svetu“, organizaciji, pri kateri sem osebno sodelovala in katera mi je s svojimi člani in prijatelji vedno bila ob strani; svojemu mentorju prof. dr. Janezu Bogataju, prof. Mihi Bergantu in drugim profesorjem ter prijateljem, ki so me spremljali in pomagali pri vsem. Gospe Kristi Krekovi sem dolžna še posebno zahvalo, pri njej sem stanovala in mnogo mi je življenjsko svetovala in pomagala pri vsem.

Res je bila to lepa življenjska izkušnja, ki bi jo priporočila vsakemu mlademu. Mnogokrat sem se zavedala, da se vse to, kar so nas tukaj učili in za kar se tukaj borimo, res spleča z velikimi črkami. Smo potomci dveh svetov, dveh kultur. Hvala vam, starši, vzgojitelji in vsi, ki si prizadevate, da ne bi to bogastvo izumrlo.

sualnega libertinizma. Zdi se, da je vse dobro in dovoljeno. Ženske so igrače v rokah boleznega izživljanja senzualnega sultana. Tudi govorjenje je pogosto spolzko. Enako glasba s svojo predirljivo silovitostjo, ki biča slušni organ in po njem fantazijo. Tako se še poveča intenzivnost erotičnih prizorov. Tudi koreografija nosi na sebi močno senzualno obeležje. Da je stvar dovršena, ne manjka divje krutosti pri morjenju žensk in kastriranju zapeljivca najljubše sultanove žene.

Ne gre nam za analizo najrazličnejših elementov, iz katerih je sestavljena opera. To ni naš namen, pa tudi sposobni tega nismo. Kot eden od ljudstva lahko rečemo, da ima opera z zgolj umetniškega vidika velike odlike. Bogata in pestra scenerija, eksotični kostumi, izredna telesna izrazna moč igralcev, originalna ter globoka čutenja in strasti izražajoča glasba, ter še in še, kaže, da imamo opravka z visoko kvalitetno gledališko skupino, ki ji ne manjka ne sredstev ne talenta, da gledalcem tudi brez besed posredujejo intenzivno umetnostno doživljanje. Zato s tega vidika ni čudno, da je skupina žela veliko pohval na nekaterih gledaliških sveta.

Toda umetniški vidik ni in ne sme biti za nikogar, še manj za kristjana, edini vidik, pod katerim presoja človekove stvaritve. Umetnostni najvišja na lestvici človeških vrednot. Nad njo so moralne in nad temi verske vrednote. In prav pod moralnim vidikom, žal, Šeherezada v tej slovenski priredbi zasluži naše težke pridržke, še več, naravnost naš odločen odklon. Velik del umetniške sile te gledališke skupine je postavljen v službo prikazovanja nizkotne počutnosti in erotičnosti. Tudi umetnost, če hoče biti resnična umetnost, mora končno služiti resnici, lepoti in dobroti. V tej operi je dana beseda moralnemu nihilizmu golega orientalskega erotizma in spolne sproščenosti. Človek ima vtis, da moralni vidik pri tem delu sploh ni bil upoštevan ne pri izbiri besedila in še manj pri prikazovanju pokvarjenega življenja na sultanovem dvoru. Kot da se za moralni vidik v umetnosti ni treba brigati, kot da je umetnost vzvišena nad moralo, da zanjo ne veljajo moralni zakoni, da je suvereno avtonomna. Žal, Šeherezada, kot smo jo videli, kaže v popolnoma neženiranih slikah erotično izživljanje na

orientalnem dvoru. Skoro brez vsakega sramu zadržanosti. Nasprotno, uporabi celo vse umetniške pripomočke, da prizorom dá še večjo privlačno moč. Kot da bi bilo vse dobro in prav, kar ljudje počejajo. V operi, vsaj v teh prizorih, ki tvorijo njen precejšen del, ni nakazana nobena razlika med dobrim in slabim, med krepostjo in grehom. Nikomur se vest ne oglašča, plemenita človeška čustva so praktično odsotna. Vse je le sproščena strast, fascinacija erotičnega doživljanja.

Šeherezada ne budi v gledalcih želje po kreposti in plemeniti človečnosti. Ravno nasprotno, ker prikazuje človekovo pokvarjenost v tako privlačnih podobah, ga nujno potegne v svoj vrtinec. Noben človeški duhovni organizem ni popolnoma imun za te vrste strupa. Lepa posoda, v kateri se mu strup nudi, nevarnost kvečjemu še poveča. Z moralnega vidika, ki je najvažnejši za vsakega človeka, ker zadeva njegovo vrednost kot človeka, je torej naša sodba o Šeherezadi odločno negativna. Ni vse, kar se dogaja v življenju, primerno, da pride na oder. Včasih je res primerno, da se pokažejo tudi senčne strani človeškega ravnanja, a le takrat, ko se ob sencah lahko še bolje zasvetijo resnične vrednote. V Šeherezadi tega ne zasledimo. V njej je prikazana senca brez luči, greh brez obsodbe.

Zato človek žalosten zapusti dvorano, ko se konča prireditve. Ljudje so sicer ploskali igralcem, a nekako zadržano, kot da bi hoteli reči, da so bili nekako duhovno ranjeni s tem, kar so doživeli. Žal nam je tudi za slovensko gledališko skupino. Koliko lepše bi bilo, ko bi nam bili postregli s kakšnim drugim lepim programom iz svojega bogatega repertoarja! Potem bi jih bili sprejeli z drugačnim veseljem in tudi z globokim ponosom kot nosilce nove slovenske kulture. S celimi družinami bi jih šli lahko gledat, tako pa smo jih morali pred njimi svariti.

Da, tudi svarili smo jih. Dušnopastirsko Oznanilo je nekaj dni pred začetkom predstav prineslo kratko opozorilo, v katerem je zaradi moralno oporečnega značaja Šeherezade odsvetovalo njen obisk, zlasti otrokom in mladini, pa tudi odrasle je opozorila na moralno nevarnost predstave. Nekateri tega opozorila niso pravilno sprejeli. Morda so pričakovali, da se bo obisk celo priporočil. Naše opo-

Iz naše KRONIKE

Hladnikov dom v Slovenski vasi je na občnem zboru 27. marca izvolil naslednji odbor: predsednik Vinko Glinšek, podpredsednik Ignacij Glinšek, tajnica Roza Barle, blagajnik Jule Grohar, knjižničarka Zlata Adamič, kulturni referent Peter Rot, gospodar Stane Jemec ml.; odborniki: Janez Petek, Stane Mehle, Franci Stanovnik, Lojze Zupančič; namestniki odbornikov: Janez Kocjančič, Martina Miklič, Ani Kocjančič, Slavko Reven; nadzorni odbor: Franci Urbančič, Jože Grbec, Rado Kokalj; namestnik: Franc Vilfan in Stane Kunc; športni referent Tone Žitnik, šolska referentka Mirjam Goljevšček, gradbeni referent Jože Čampa ml.

Katoliška akcija je imela zborovanje v Slovenski hiši v soboto 16. aprila.

Sanjuški odsek ZSMŽ je imel v nedeljo 17. aprila po maši skupni zajtrk in predavanje prelata dr. Alojzija Starca o slovenski družini v Argentini v sedanjem času; naslednjo nedeljo je bilo družinsko kosilo v Našem domu.

Občni zbor kreditne zadruge Sloga je bil 19. marca v Slomškovem domu. Steje 3015 članov. Zadruga je letos izdala že 7. izdajo telefonskega imenika Slovencev v Argentini. Po sporočilih odbornikov je bil izvoljen odbor za letošnje leto: predsednik Avgust Jeločnik, podpredsednik Janez Jenko, tajnik lic. Marjan Schiffrer, podtajnik Janez Teraš, blagajnik Mavricij Kočar, podblagajnik Janez Čeč; svetovalci: Božidar Fink, Tone Podržaj, Marjan Kopač in inž. Janez Krajnik;

zorilo je padlo po mnenju nekaterih kot grenka kaplja v veselo pričakovanje slovenskih gostov. In vendar nam ni žal, da smo to storili. Ko smo videli po video-posnetku še predstavo v gledališču, smo še bolj prepričani, da smo pravilno ravnali. Ker smo pred Bogom tudi mi odgovorni za duhovno zdravje nam izročeni vernikov, smo jih dolžni opozoriti na moralno nevarnost, ki jo je ta opera predstavljala. Tudi če nas zato kdo ima za nekulture! Vendar upamo, da je večina tistih, ki so to gledališko delo videli, sedaj z našim predhodnim opozorilom soglasna. Morda jim je celo žal, da ga niso bolj upoštevali.

Še nekaj! Ne smemo pozabiti, da moralni nivo stalno pada v današnjem svetu. Bog daj, da bi med nami ne začela padati moralna občutljivost. To bi bil znak, da se je tudi nas bolezen že prijala.

namestnika svetovalcev: Ivan Makovec in Marjan Oberžan; nadzornik dr. Anton Šimenc, namestnik Franci Tomazin; upravnik Marjan Loboda.

3. letni občni zbor Slovensko-latinskoameriške trgovske zbornice v Buenos Airesu je bil 18. aprila v Slovenski hiši. Lic. Helena Oblak, Rosario Fernández in Beatriz Faisal so govorile o novem pokojninskem zakonu. Za poslovno dobo 1994 sestavljajo odbor: predsednik Herman Zupan, podpredsednik Marjan Loboda, tajnik cont. Tone Marin, namestnik tajnika lic. Andrej Troha, blagajnik cont. Gregor Hribar, namestnik blagajnika Stane Malovrh; odborniki: Ciril Oblak, inž. Tone Podržaj, Marjan Oven, Stane Pleško in Pavle Bajda; v nadzornem odboru so lic. Marjan Schiffrer, inž. Jernej Dobovšek, inž. Janez Belič, arh. Marjan Eiletz in Stane Mehle.

Pri SKAD-u (Slovenskem katoliškem akademskem društvu) je 23. aprila predaval dr. Andrej Fink o ustavnih spremembah v Argentini, 21. maja pa dr. Lojze Kukovica o New Age.

Finžgarjevo kmečko dramo „Divji lovec“ v priredbi režiserja Maksa Borštnika je Slovensko gledališče Buenos Aires postavilo na oder Slovenske hiše v soboto 23. aprila dvakrat in nato še v nedeljo 24. aprila; igrali so Lojze Rezelj, Lučka Jereb-Oblak, Marko Rezelj, Vera Zorc, Dominik Oblak, Gabrijel Petkovšek, Blaž Miklič, Jože Skale, Maks Borštnik, Dani Grbec, Andrej Peršuh, Marija Zorc, Brigita Cerar, Marija Mehle, Stanko Jerebič, Tone Rovnan, Andrej Rezelj, Franci Stanovnik, Tone Cerar in otroci Nadja in Aleks Žerovnik ter Andrejček in Matjaž Peršuh; scenografija: Tone Oblak, luči: Bogdan Magister, maske: Frido Beznik, inšpicientka: Marija Zorc, organizacija: Lojze Rezelj, režija: Maks Borštnik. Sto uprizoritvijo je SGBA praznovalo svojo 30-letno gledališko dejavnost. Še na mnoga leta!

Slovenski krščanski demokrati so priredili informativni sestanek o politični situaciji v Sloveniji v soboto 30. aprila v Slovenski hiši.

Na občnem zboru Slovenske kulturne akcije 30. aprila v Slovenski hiši so pri volitvah izvolili naslednji odbor: predsednik arh. Marjan Eiletz, podpredsednika dr. Katica Cukjati in dr. Jure Rode, tajnik Tine Debeljak, pomočnika tajnika Milena Ahčin in prof. Vinko Rode in blagajnik Lojze Rezelj.

34. obletnica Slovenskega doma v Carapachayu je bila v nedeljo 2. maja; ob 11 je po dviganju zastav daroval dušni pastir dr. Rode sveto mašo za žive in njene člane Doma, po skupnem kosilu pa je bil popoldne kulturni program, katerega je povezovala lic. Andreja Papež. Po pozdravu predsednice SD lic. Mici Korošec je imel slavnostni govor dr. Andrej Fink. Učiteljici Jurčičeve šole Anica Klemen in Metka Slabe sta ob 150-letnici Jurčičevega rojstva predstavili življenje in delo pisatelja,

Janez Kopač CM — umrl

3. aprila je umrl v Torontu v Kanadi lazaristovski duhovnik Janez Kopač. Rodil se je 1913 v vasi Sv. Andrej nad Škofjo Loko, bil 1938 posvečen v duhovnika in 1942 vstopil k lazaristom v Ljubljani z željo, da se bo po končani vojni posvetil misijonskemu delu Cerkve na Kitajskem. Maja 1945 se je pred partizani umaknil na Koroško, 1951 pa ga je po 5-letnem misijonarjenju Maocetungov režim pognal iz Kitajske.

1952 se je pridružil sobratu Jakobu Kolariču pri delu za slovenske izseljence v Kanadi in pri ustanavljanju župnije Marije Pomagaj. 1959 je začel pripravljati drugo slovensko župnijo v Torontu. Dvorano in cerkev Brezmadežne so dogradili 1961 in je bil od tedaj do upokojitve 1988 župnik pri Brezmadežni s Čudodelno svetinjo. 21 let, 7 mandatnih dob, je bil superior slovenskih lazaristov v Kanadi. Ustanovil je slovensko šolo pri obeh farah in od 1960 vodil Slovensko letovišče. Od 1966 do 1981 je urejeval mesečnik Božja beseda. Veliko je sodeloval tudi pri grajenju Doma za onemogle „Lipa“. Na slovenskem letovišču je uvedel Katoliški dan in Baragov dan in na župniji ustanovil več potrebnih organizacij, ki jih Cerkev priporoča. Skozi 42 let se je duhovniško posvečeval rojakom v Kanadi.

Irenej Markež in Andreja Papež pa sta prebrala izbrane odlomke njegovih del. Za sklep so učenci Jurčičeve šole pod vodstvom Anice Klemen zapeli nekaj slovenskih pesmi.

Prelat dr. Mirko Gogala je 14. maja predaval na kulturnem večeru SKA: Kaj je z našo ideologijo?

Praznovanje 34. obletnice Slovenske-

ga doma v San Martinu je bilo v nedeljo 15. maja; ob pol dvanajstih je bila sv. maša za žive in rajne člane Doma, ki jo je daroval dušni pastir France Šenk ob somaševanju Jožeta Škerbca, po maši je bilo slavnostno kosilo. Pri popoldanskim programu, ki ga je povezoval Janez Filipič, je bil najprej pozdrav predsednika SD inž. Jožeta Zihlerla. V kulturnem programu, ki ga je zasnovala Vera Podržaj, režiral pa Maks Borštnik, so v okviru Župančičeve pesmi Naše luči nastopili šolski otroci, mladina, mladinski zbor (Andrej Rezelj) in folklorna skupina (Elizabeta Petkovšek); slavnostni govornik je bil lic. Vladimir Voršič. Sceno je izdelal Tone Paulič ml.

Občni zbor Našega doma v San Justu je bil v nedeljo 24. aprila; Dom ima okoli 400 članov. V novem odboru so: predsednik Janez Albreht, podpredsednik Tone Oblak, tajnica Metka Malovrh, podtajnik Blaž Miklič, blagajnik Janez Kržišnik, podblagajnik Stanko Jelen, gospodar Lovro Tomažević; v širšem odboru so Evgen Urbančič, Jože Petelin, Tone Malovrh in Jože Radoš, v nadzornem odboru pa Jože Miklič in Martin Radoš.

Društvo Zedinjena Slovenija in Med-organizacijski svet sta naročila mašo za pok. delegata dr. Alojzija Starca, ki je bila v soboto 7. maja ob 19 v cerkvi Marije Pomagaj. Z župnikom Jožetom Škerbcem, ki je imel tudi mašni nagovor, so somaševali France Bergant, Branko Jan, Franci Pavlič in Janez Petek. Mašne uvode je bral Marjan Loboda, berili sta brala Ivana Tekavec in arh. Jure Vombergar, pel pa je Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaser ob orglanju Ivana Vombergarja. Maše se je udeležil poleg predstavnikov naše organizirane skupnosti in množice rojakov tudi zunanji minister RS prof. Lojze Peterle z gospo in spremstvom. — Po maši in poklonitvi junakom pred spomenikom na dvorišču Slovenske hiše je prof. Peterle predaval v dvorani o „Sloveniji danes“.

Na občnem zboru Slomškovega doma, ki ga je zadnje obdobje vodil lic. Marjan Schiffrer, je bil izvoljen nov odbor: predsednik Marjan J. Loboda, podpredsednica Saša Omahna, tajnica Neda Vesel, podtajnica Mojca Majhen, blagajnik cont. Gregor Hribar, podblagajnica Marjeta Javoršek, v kulturnem odseku Marko Selan, Alenka Poznič in Tone Rode, v gospodarskem odseku Jernej Tomazin, Tone Kastelic in Marjan Jeriha, prireditveni referentki Pavla Škraba in Anči Levstek, šolska referentka Helena Malovrh, socialni referent dr. Rudi Potočnik, v športno-rekreacijskem odseku inž. Matjaž Omahna, Karla Jakoš in Ciril Loboda, v nadzornem odboru: Herman Zupan in Božidar Fink.

Romanje v Mendozii in San Luisu je namesto raj. delegata dr. Starca vodil dušni pastir Jože Guštin. V Mendozii je imel g. Guštin v četrtek in petek duhovno pripravo, v nedeljo 22. maja pa vodil romanje. Rojake

UVOŽENO iz SLOVENIJE

malo za šalo

- Na volitvah v zaporu dobijo največ glasov pazniki.
- Na zahodu nič novega, na vzhodu vse po starem.
- Na žalost se pri nas odpirajo problemi za zaprtimi vrati.
- Naša neenotnost je monolitna.
- Naša preteklost je pravljica, naša prihodnost znanstvena fantastika, naša sedanjost absurdna drama.
- Najbolj so perspektivni mladi kadri s starimi idejami.
- Najbolj zaležejo nizki udarci z visokega položaja.
- Najboljši voditelj je tisti, ki zna druge voditi za nos.
- Najprej je gradil socializem, potem mu je socializem zgradil vse, kar ima.
- Najprej so me vlekli za uho, nato so me vlekli za jezik, zdaj me vlečejo za nos.
- Največkrat je roka pravice počasnejša od nog krivice.
- Namesto pravne imamo tapravo državo.
- Narod je osebno odgovoren za napake svojih voditeljev.
- Narobe svet: zdaj imamo že desne komuniste in leve kapitaliste.

„Stavim, da se vas dá podkupiti.“

„Za koliko?“

„Za deset tisoč dolarjev.“

„Stavo ste dobili.“

*

„Gospod primarij, bolniku v sobi devet gre na boljše. Spregovoril je.“

„Kaj je pa rekel?“

„Slabše mi je.“

*

„Kakšna je židovska žena?“

„To je ženska, ki zna oproščati in pozabljati, a nikdar ne pozabi, kaj je oprostila.“

*

Dva privrženca rock and rolla se pogovarjata o Beethovnu. Eden od njiju meni: „Njegovo frizuro bi še prenesel, a njegova glasba je enostavno nemo-goča.“

v San Luisu je obiskal v ponedeljek 23. maja.

52. letno romanje v Luján je bilo v nedeljo 8. maja. Romanje je bilo kljub slabemu vremenu (celo noč pred romanjem je lilo kot iz škafa in tudi čez dan je lahko deževalo) množično in praznično. Po presoji slovenskih romarjev nas je bilo nad 2 tisoč. Dušni pastirji so bili že od zgodnjih ur na voljo za spoved. Romarsko mašo ob 10. uri je za žive in rajne Slovence v Argentini daroval župnik Jože Škerbec. V pridigi je omenjal dušne pastirje, ki so doslej vodili romanja: Jožeta Kastelica, msgr. Janeza Illadnika, msgr. Antona Oreharja in prelata dr. Alojzija Starca ter organista Gabrijela Čamernika, v mednarodnem letu družine pa povezal češčenje Matere božje s potrebami naših družin. Mašni napovedovalec je bil Tone Rode, prvo berilo

je bral zunanji minister RS prof. Lojze Peterle, ki je bil od 4. do 9. maja s svojo soprogo in spremstvom na uradnem obisku v Argentini, drugo berilo pa predsednik Zedinjene Slovenije prof. Tine Vivod. Mogočno ljudsko petje je vodila skupina mož in fantov z Ivanom Rodetom na čelu, na orglah je igral prof. Ivan Vombergar. Novi okvir podobe Marije Pomagaj je izdelal rezbar Jože Žerovnik, ki bo izdelal tudi oltar za podobo v kripti bazilike. Podobo okraši vsako leto gospa Cilka Peternel. Poleg rojakov iz Velikega Buenos Airesa so bili tudi rojaki iz Bariloč, Mendoza, Rosaria in od drugod iz notranjosti dežele. Poleg lazarista Ivana Likozarja, ki deluje v baziliki, so se romanja udeležili tudi duhovniki Jakob Barle CM, France Bergant, Anton Bidovec, Matija Borštnar, Jože Guštin, dr. Lojze

Kukovica, Branko Jan CM, dr. Jure Rode, France Šenk in Jože Guštin. — Popoldanska pobožnost se je začela ob 13.45 s pesmijo, govor je imel dr. Kukovica, zaradi slabega vremena so romarji ostali v baziliki in v procesiji znotraj svetišča šli le križ, zastave, ministranti, narodne noše, lic. Andrej Troha z banderom Svetogorske Kraljice, fantje v narodnih nošah s podobo Marije Pomagaj, gostje iz Slovenije in nekaj zastopnikov naših ustanov ter duhovniki. Po petih litanijah Matere božje, molitvi za naše družine, zahvalni pesmi, blagoslovu z Najsvetejšim smo sklenili romarsko pobožnost s pesmijo Marija, skoz življenje voditi srečno znaš. Tudi letošnje romanje je okrepilo naše češčenje Marije in povezanost v verski in narodni skupnosti.

KJE JE KAJ

Zgubili smo duhovnega voditelja slovenske skupnosti v Argentini
- Jože Škerbec 129
Vse svoje delo je posvetil naši verski skupnosti
- Milan Magister 131
V spomin prelata Alojziju Starcu
- Marko Kremžar 132
Poslavljam se od svetniškega garača - Tine Vivod 133
Prizadevali ste si, da bi mladina ostala zvesta Bogu in narodu - Ivana Tekavec 135
Bog jih je našel vredne - Milan Magister 135

Quo vadis, Slovenija?

- Marko Kremžar 136
Pridi, ate - Francka Dular 137
Dier irae - Vinko Rode 138
Med dekomunizacijo in polarizacijo - Anton Stres 141
Iz cikla Roške pesmi - Francka Dular 141
Mrtvi živim - Karel Mauser 142
Proti dušenju demokracije - Komisija Pravičnost in mir 142
Kaj pomeni biti oče?
- Pavlina Dobovšek 143
Misli k mašnim berilom na nedelje v juniju - Ciril Sorč 144
Ali naj mašnik poje? - Edo Škulj 145
Praznik svetega Rešnjega telesa in svete Rešnje krvi 145
Zakrament evharistije 146

Molim te ponižno

- Po sv. Tomažu Akvinskem 146
Praznik Srca Jezusovega 147
Svetniki v juniju 147
Križa duhovnikove identitete
- Alojz Rebula 149
Nova evangelizacija: Problemi in predlogi - Franc Rode 150
Mladinski pesnik in pisatelj Mirko Kunčič
- Miriam Jereb Batagelj 151
Slovenski mučenec Lojze Grozde
- Anton Strle 153
Pogovor z Mirjam Oblak
- Jože Škerbec 155
Nekaj o Šeherezadi
- Lojze Kukovica 157
Iz naše kronike 158
Janez Kopač CM - umrl 159

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec; tehnični urednik: Stane Snaj - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljenje in oblikovanje: MALIVILKO - Telefaks: (54-1) 362-7215 - Tiska: Talleres Graficos VILKO S.R.L., Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Ivan Marn, 131 A Trevley Dr. Toronto M8 4C4, Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazze-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1994: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod U\$S 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Slovensko gledališče Buenos Aires je v soboto, 23. aprila v oveh predstavah ter v nedeljo, 24. aprila, napolnilo dvorano Slovenske hiše z uprizoritvijo Finžgarjevega „Divjega lovca“ v priredbi in režiji Maksa Borštnika. Foto: Marko VOMBERGAR

„DIVJI LOVEC“ V SLOVENSKI HIŠI

27. aprila je v jutranjih urah nenadoma umrl v Buenos Airesu delegat slovenskih dušnih pastirjih prelat dr. Alojzij Starc.

Četrtek, 28. aprila dopoldne, pri pogrebni maši v cerkvi Marije Pomagaj.

Slovo od cerkve Marije Pomagaj in Slovenske hiše v družbi slovenskih kolegov duhovnikov.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovvena. Director: José Skerbec

Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Composición y Armado: MALVILKO - Impresión: Talleres Gráficos VILKO S. R. L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina